

Brîndușa COVACI Radu REY Marian CONSTANTIN
(autori-coordonatori/authors-coordinators)

**Irina Simona Aionesă
Radu Petru Brejea
Marian Constantin
Ioana Crețu
Doru Necula
Radu Rey**

**Manuela Apetrei
Carmen Cătună
Mihai Covaci
Viorel Gligor
Bogdan-Mihai Negrea**

(autori/authors)

**Mihaela Boboc
Ioana Ciocan
Brîndușa Covaci
Miruna Maier
Emanuela-Adina Nicula
Valeriu Stoilov-Linu**

colectiv științific de la/scientific collective from
Centrul de Economie Montană
Academia Română - Institutul Național de Cercetări Economice
Centre for Mountain Economy
Romanian Academy - National Institute of Economic Research

Dicționar de Montanologie

Dictionary of Montology

O abordare enciclopedică/An encyclopedic approach
Prima ediție/First edition

Editura Academiei Oamenilor de Știință din România, București
Österreichisch-Rumänischer Akademischer Verein, Wien
2024

Biblioteca Națională a României
Brîndușa COVACI, Radu REY, Marian CONSTANTIN (coordonatori/coordinators)
Dicționar de Montanologie/Dictionary of Montology

Österreichische Nationalbibliothek Wien
Brîndușa COVACI, Radu REY, Marian CONSTANTIN (coordonatori/coordinators)
Dicționar de Montanologie/Dictionary of Montology
Österreichisch-Rumänischer Akademischer Verein, 2024
ISBN 978-3-902938-15-2

Colectiv științific dicționar – autori/Dictionary scientific collective – authors

Irina Simona Aionesă {Aionesă}	Manuela Apetrei {Apetrei}	Mihaela Boboc {Boboc}
Radu Petru Brejea {Brejea}	Carmen Cătună {Cătună}	Ioana Ciocan {Ciocan}
Marian Constantin {Constantin}	Mihai Covaci {Covaci M}	Brîndușa Covaci {Covaci B}
Ioana Crețu {Crețu}	Viorel Gligor {Glogor}	Miruna Maier {Maier}
Doru Necula {Necula}	Bogdan-Mihai Negrea {Negrea}	Emanuela-Adina Nicula {Necula}
Radu Rey {Rey}		Valeriu Stoilov-Linu {Linu}

Colaboratori tehnici/Technical collaborators: Răzvan Anichiței

**Centrul de Economie Montană al Academiei Române –
Institutul Național de Cercetări Economice „Costin C. Kirițescu”**

În 2008, la inițiativa Secției de Științe Economice, Juridice și Sociologice a Academiei Române, a fost creată prima entitate științifică de cercetare montanologică, „Centrul de Economie Montană, CE-MONT”, în cadrul Institutului Național de Cercetări Economice „Costin C. Kirițescu” (INCE).

Prin implementarea unui proiect din fonduri europene a fost realizat sediul din Vatra Dornei – o clădire modernă cu laboratoare de cercetare cu dotare tehnică de ultimă generație, săli de conferințe și seminarii, spații destinate studiilor profundate precum și spații administrative corespunzătoare.

Obiectivul general al CE-MONT, postulat la înființare, se referă la consolidarea/ dezvoltarea capacității de cercetare științifică fundamentală, teoretică și de utilitate aplicativă de tip multi, inter și transdisciplinar, a INCE, prin crearea infrastructurii și dezvoltarea competențelor „CE-MONT” (înființat prin aprobarea Prezidiului Academiei Române din 17 decembrie 2008) în domeniul economiei specifice zonelor de munte, vizând cu predilecție agricultura din gospodăriile rurale montane și mediul montan, creșterea productivității exploatațiilor agricole montane private cu perspective de dezvoltare, a entităților de valorificare a produselor montane de calitate și a celor generatoare de locuri de muncă și astfel asigurarea securității și siguranței alimentare pentru aproximativ trei milioane de oameni care trăiesc în munții României și reducerea decalajelor față de productivitatea medie din Uniunea Europeană.

**The Mountain Economy Center of the Romanian Academy –
„Costin C. Kirițescu” National Institute of Economic Research**

In 2008, at the initiative of the Economic, Legal and Sociological Sciences Section of the Romanian Academy, the first scientific montanological research entity, „Centrul de Economie Montană, CE-MONT”, was created within the National Institute of Economic Research „Costin C. Kirițescu” (INCE).

Through the implementation of a project with European funds, the headquarters in Vatra Dornei was built - a modern building with research laboratories with the latest technical equipment, conference rooms and seminars, spaces intended for in-depth studies as well as appropriate administrative spaces.

The general objective of CE-MONT, postulated at its establishment, refers to the consolidation/development of the multi-, inter- and transdisciplinary fundamental, theoretical and applied scientific research capacity of INCE, through the creation of the infrastructure and the development of „CE-MONT” competences (established by the approval of the Presidium of the Romanian Academy on December 17, 2008) in areas of the economy specific to mountain areas, with a preference for agriculture in mountain rural households and the mountain environment, increasing the productivity of private mountain agricultural holdings with development prospects, of product valorization entities mountain quality and those that generate jobs and thus ensuring security and food safety for approximately three million people living in the mountains of Romania and reducing the gaps compared to the average productivity in the European Union.

This research realized by Centre for Mountain Economy of the Romanian Academy – National Institute of Economic Research. This volume was pre-approved for print in 2016.

© Editura Academiei Oamenilor de Știință din România & Österreichisch-Rumänischer Akademischer Verein, 2024

Introducere

Descrierea produselor rezultate/ reieșite din orice activitate umană, implică cunoașterea căilor și metodelor de distribuție este dată de un limbaj adecvat în circuitul economico-social. Or acest ansamblu de circulație lingvistică este efectuat/corectat permanent printr-un sistem de filieră care trebuie bine înțeles printr-o abordare enciclopedică.

Dar în sistemul actualului sistem al schimbului logistic între oameni (cu referire la structura lingvistică dintre oameni, nivelul de cultură și civilizație civilă, areal geografic etc.), un asemenea sistem de comunicare prin forma interpretativă de cunoaștere prin înțelegerea tuturor termenilor devine o conjunctură care în actuala etapă nu este o necesitate ci un imperativ).

Întreg colectivul de autori exprimă mulțumiri către Academia Oamenilor de Știință din România, precum și către Editura Österreichisch-Rumänischer Akademischer Verein din Austria, precum și mulțumiri accentuate Academiei Oamenilor de Știință din România, aceste mulțumiri fiind accentuate și prin încrederea acordată acestor prestigioase instituții în multiplicarea prezentei lucrări. Totodată, prezentarea sub formă electronică care a constituit un imbold deosebit pentru întreg colectivul de elaborare, pentru care în mod deosebit se aduc călduroase mulțumiri.

Această lucrare este o primă încercare ce se referă la încadrarea analitică a mișcării unui circuit, și/sau poate exprima viteza reînnoirii înțelegerii explicitare analizată și adecvat înțeleasă printr-un Dicționar de Montanologie care este concomitent luat în considerare prin diferite puncte de vedere: ca instrument de descriere tehnico-economic și statistic, de definire a unei politici economico-sociale de analiză a strategiilor firmelor, a sănătății umane, a delimitării și prosperității unei națiuni etc., toate redate prin funcțiile, conflictele și echilibrul social al comportamentului uman în cadrul arealului național.

Deci, cu referire la arealele geografice, profesionale de activitate umană, prezentările explicite ale unor termeni devin o actualitate imperativă. Dacă ne referim la aria geografică montană care pentru România reprezintă 1/3 din teritoriul național (cu similitudini în Europa numai pentru Franța, unde deasemeni numai 1/3 din acest teritoriu există o structură teritorială cu forma orografică de câmpie, deal, munte), apare necesară apariția acestui Dicționar explicativ enciclopedic prin care se creează un avantaj trivalent:

- Necesitatea vorbirii corecte pentru înțelegerea limbii române pe întreg teritoriul național
- Dezvoltarea durabilă a ariilor/regiunilor tuturor regiunilor locuite de români.
- Optica de ecosistem ce are în vedere nu numai structura de resurse ci și restricțiile de poluare.

Or, prin această optică social-politică pot fi atenuate și înțelese noi cuvinte care formează, chiar încadrează ansamblul economico-social la nivel național.

Din toate acestea se poate deduce că arealul teritorial muntos constituie un sistem major de asigurare a vieții și menținerii umanității unităților/regiunilor în teritoriul planetei, motiv pentru care va trebui să-i dăm atenția cuvenită.

Celor care au lucrat la editarea și tipărirea prezentei lucrări le putem atribui meritul delimitării unei prime versiuni sistemice prin care este redată viziunea logico-lingvistică a montanologiei, în care și România se integrează în ansamblul major de asigurare a înțelegerii umane românești din zonele montane.

Ne permitem să adresăm mulțumiri de rigoare Conducerii AOȘR (coordinatori – coordonatori), editurii, dar și în mod deosebit exponentului acesteia cu referire la Domnul Președinte Prof.univ.dr. Emerit Adrian Badea și la Domnul Mihai Carușas (care au înțeles necesitatea apariției acestei cărți atât sub forma tipărită cât și prin extinderea prin forma electronică).

Colectivul de autori exprimă de asemenea mulțumiri accentuate Academiei Oamenilor de Știință din România, materializate prin forma de prezentare a acestei lucrări care se află la prima ediție, și pentru întreg colectivul de autori în multiplicarea acesteia.

Introduction

The description of the products resulting from any human activity, implicitly of the knowledge of the ways and methods of distribution, is given by an appropriate language in the economic-social circuit. But this linguistic circulation ensemble is carried out/corrected on a permanent basis by a system of channels which must be well understood through an encyclopaedic approach.

But in the current system of logistical exchange between people (with reference to the linguistic structure between people, the level of culture and civilization, geographical area, etc.), such a system of communication through the interpretative form of knowledge by understanding all terms becomes a conjuncture which, at the present stage, is not a necessity but an imperative).

The entire collective of authors expresses its thanks to the Romanian Academy of Scientists, as well as to the Österreichisch-Rumänischer Akademischer Verein Publishing House in Austria, as well as special thanks to the Romanian Academy of Scientists, these thanks being emphasized also by the trust given to these prestigious institutions in the multiplication of this work. At the same time, the presentation in electronic form was a special stimulus for the whole development team, for which especially warm thanks are extended.

This work is a first attempt that refers to the analytical framing of the movement of a circuit, and/or can express the speed of renewal of the explicit understanding analyzed and adequately understood through a Dictionary of Montology that is simultaneously considered through different points of view: as an instrument of technical-economic and statistical description, of defining an economic-social policy of analysis of company strategies, of human health, of the delimitation and prosperity of a nation, etc., all rendered through the functions, conflicts and social balance of human behavior within the national area.

So, with reference to the geographical, professional areas of human activity, explicit presentations of some terms become an imperative topicality. If we refer to the geographical mountain area which for Romania represents 1/3 of the national territory (with similarity in Europe only for France (where also only 1/3 of this territory there is a territorial structure with the orographic form of plain, hill and mountain), the appearance of this encyclopedic explanatory dictionary which creates a trivalent advantage appears necessary:

- The need to speak correctly to understand the Romanian language throughout the national territory
- The sustainable development of the areas/regions of all regions inhabited by Romanians.
- The ecosystem view that takes into account not only the resource structure but also the pollution restrictions.

This socio-political viewpoint can be used to attenuate and understand new words that shape and even frame the socio-economic ensemble at the national level.

From all this, it can be deduced that the mountainous territorial area is a major system for ensuring life and maintaining the humanity of the units/regions in the planet's territory, which is why we must give it due attention.

To those who worked on the editing and printing of this work we can attribute the merit of delimiting a first systemic version through which the logico-linguistic vision of montology is rendered, in which Romania is also integrated into the major ensemble of ensuring Romanian human understanding of mountain areas.

We would like to sincerely thank the AOȘR management (coordinators), the publishing house, and especially its exponents Mr. President Prof.univ.dr. Emeritus Adrian Badea, and Mr. Mihai Caruțasu (who understood the need for this book to appear both in printed and electronic form).

The collective of authors also expresses its special thanks to the Romanian Academy of Scientists, materialized by the form of presentation of this work which is in its first edition, and to the entire collective of authors in its multiplication.

Cuprins / Contents

Abrupt montan	21
<i>Mountain steepness</i>	21
Achiziții publice verzi montane	21
<i>Green Mountain Public Procurement</i>	21
Acord interprofesional montan.....	21
<i>Interprofessional mountain agreement</i>	21
Adaptabilitate rase de animale montane.....	21
<i>Adaptability of mountain breeds</i>	21
Adăpost montan pentru animale.....	21
<i>Mountain animal shelter</i>	21
Afiș montan.....	21
<i>Mountain poster</i>	21
Agenția Națională a Zonei Montane din România	22
<i>The National Agency for Mountain Areas in Romania</i>	22
Agribusiness montan.....	22
<i>Mountain agribusiness</i>	23
Agricultor de munte	23
<i>Mountain farmer</i>	23
Agricultură ecologică.....	23
<i>Ecological agriculture</i>	23
Agricultură montană	23
<i>Mountain agriculture</i>	24
Agrobiodiversitate montană	26
<i>Mountain agrobiodiversity</i>	26
Agronomie montană.....	26
<i>Mountain agronomy</i>	26
Agrosilvicultură montană.....	27
<i>Mountain agroforestry</i>	27
Agroturism montan	27
<i>Mountain agrotourism</i>	27
Agrozootehnie montană	28
<i>Mountain animal husbandry</i>	28
Aliment funcțional montan	28
<i>Functional mountain food</i>	28
Alocare resurse montane	28
<i>Allocation of mountain resources</i>	28
Alpinism victorian	28
<i>Victorian mountaineering</i>	29
Alternative social-montane	29
<i>Socio-mountain alternatives</i>	29
Ambalare lactate montane.....	29
<i>Mountain dairy packaging</i>	29
Ameliorare montană.....	30
<i>Mountain improvement</i>	30
Amenajament pastoral.....	30
<i>Pastoral arrangement</i>	30
Amenajare agroturistică a microzonei montane	30
<i>Agritourism development of the mountain micro-area</i>	30
Amenajare teritorială montană.....	30
<i>Mountain territorial planning</i>	31
Amplasare gospodării montane.....	31
<i>Mountain household location</i>	31
Amprentă ecologică montană.....	31
<i>Mountain ecological footprint</i>	31
Analiză integrată a mediului montan.....	31
<i>Integrated analysis of the mountain environment</i>	31
Anchetă colectivă pentru cercetare montană	32
<i>Collective survey for mountain research</i>	32
Angajați în zona montană.....	32
<i>Employees in the mountain area</i>	32
Antiteză activitate montan.....	32
<i>Antithesis of mountain activity</i>	32
Antreprenoriat montan	32
<i>Mountain entrepreneurship</i>	32
Ape minerale de munte	33
<i>Mountain mineral waters</i>	33

Arc al bunăstării umane montane.....	33
<i>Arc of mountain human well-being</i>	33
Areal montan.....	33
<i>Mountain area</i>	33
Artă gospodărească montană.....	33
<i>Mountain household art</i>	33
Asimetrie informațională montană.....	34
<i>Mountain informational asymmetry</i>	34
Așezări umane în spațiul montan	34
<i>Human settlements in the mountain space</i>	34
Asociația Mondială a Populațiilor Montane.....	34
<i>The World Association of Mountain Populations</i>	34
Asolament culturi montane	34
<i>Mountain crop rotation</i>	34
Atelier montan	34
<i>Mountain workshop</i>	35
Atenuare disfuncții montane	35
<i>Reducing mountain dysfunctions</i>	35
Audit de marketing montan.....	36
<i>Mountain marketing audit</i>	36
Aură dublă imaginară a muntelui	36
<i>Imaginary double aura of the mountain</i>	36
Autogovernare zone montane.....	36
<i>Self-governance of mountain areas</i>	36
Baci montan	37
<i>Mountain herder</i>	37
Bancă electronică în zona montană.....	37
<i>Electronic banking in the mountain area</i>	37
Bazin montan	37
<i>Mountain basin</i>	37
Beneficii economico-sociale montane.....	37
<i>Mountain socio-economic benefits</i>	37
Bio-bancă montană	37
<i>Mountain bio-bank</i>	37
Biocenoză forestieră montană	37
<i>Mountain forest biocenosis</i>	37
Bioclimat montan.....	37
<i>Mountain bioclimate</i>	38
Biodiversitate forestieră montană.....	38
<i>Mountain forest biodiversity</i>	38
Bovine montane (feminine/masculine).....	38
<i>Mountain cattle (female/male)</i>	38
Bergfilm montan	40
<i>Mountain bergfilm</i>	41
Bio-colateral montan.....	41
<i>Mountain bio-collateral</i>	41
Biodiversitate alimentară	41
<i>Food biodiversity</i>	41
Biodiversitate montană	41
<i>Mountain biodiversity</i>	41
Bioeconomie montană.....	42
<i>Mountain bioeconomy</i>	42
Bioenergie forestieră montană	42
<i>Mountain forest bioenergy</i>	42
Biogeografie montană	42
<i>Mountain biogeography</i>	42
Bioresurse montane.....	42
<i>Mountain bioresources</i>	42
Biotop montan.....	42
<i>Mountain biotope</i>	42
Boală acută de munte	42
<i>Acute mountain sickness</i>	43
Bunăstare montană	43
<i>Mountain well-being</i>	43
Bunuri furnizate de regiunile montane	44
<i>Goods provided by mountain regions</i>	44
Cadru natural al teritoriului colinar-montan din România.....	45

<i>Natural setting of the hilly-mountainous territory in Romania</i>	45
Calitate produs montan	45
<i>Mountain product quality</i>	45
Canale financiare montane.....	46
<i>Mountain financial channels</i>	46
Capacitate de pășunat.....	46
<i>Grazing capacity</i>	46
Capacitate a pieței efective din zona montană.....	46
<i>Effective market capacity in the mountain area</i>	46
Capitalism agricol montan de familie	47
<i>Mountain family agricultural capitalism</i>	47
Capitaluri montane proprii	47
<i>Own mountain capitals</i>	47
Caracteristici rasă de animale montane	47
<i>Characteristics of the mountain animal breed</i>	47
Carte montane	47
<i>Mountain charters</i>	47
Cartografie montană.....	48
<i>Mountain cartography</i>	48
Centrare pe perspectiva muntelui.....	48
<i>Focusing on the perspective of the mountain</i>	49
Cercetare științifică montană.....	49
<i>Mountain scientific research</i>	49
Cercetare de piață în zona montană.....	50
<i>Market research in the mountain area</i>	50
Cerere/ofertă de produse/servicii montane.....	50
<i>Demand/offer of mountain products/services</i>	51
Cerere de produse agroalimentare ecologice montane	51
<i>Demand for ecological mountain food products</i>	51
Chei montane	51
<i>Mountain gorges</i>	51
Ciclu de pășunat.....	51
<i>Grazing cycle</i>	51
Cioban.....	51
<i>Shepherd</i>	51
Circ glaciar.....	51
<i>Glacial cirque</i>	51
Climat montan.....	52
<i>Mountain climate</i>	52
Colectare/depozitare îngrășăminte naturale	52
<i>Collection/storage of natural fertilizers</i>	52
Colectare lapte în zona montană	52
<i>Milk collection in the mountain area</i>	52
Colectivitate agricolă montană.....	52
<i>Mountain agricultural collectivity</i>	52
Colonizare montană	52
<i>Mountain colonization</i>	52
Comercializare în comun a produselor agricole montane	53
<i>Joint commercialization of mountain agricultural products</i>	53
Comerț cu mărfuri alimentare montane.....	53
<i>Trade with mountain food products</i>	53
Comitet de masiv	53
<i>Massif committee</i>	53
Competitivitate de piață montană (agricolă/agroalimentară).....	54
<i>Mountain market competitiveness (agricultural/agri-food)</i>	54
Competitivitate globală montană	54
<i>Global mountain competitiveness</i>	54
Complex de agrement montan.....	54
<i>Mountain leisure complex</i>	54
Componente ale competitivității pe ansamblul sectorului agroalimentar montan (nivelul mezo-economic)	54
<i>Components of competitiveness in the mountain agri-food sector as a whole (meso-economic level)</i>	54
Comportament consumator montan	54
<i>Mountain consumer behavior</i>	54
Composesorate de pădure	55
<i>Forest composesorates</i>	55
Comunitate agricolă montană.....	55
<i>Mountain agricultural community</i>	55

Condiții și resurse naturale în spațiul colinar–montan	55
<i>Conditions and natural resources in the hilly-mountainous area</i>	55
Conceptualizare legislație montană.....	55
<i>Conceptualization of mountain legislation</i>	55
Conjunctură economică în cadrul pieței agroalimentare montane.....	56
<i>Economic situation within the mountain agri-food market</i>	56
Conceptualizare munte versus alpinist	56
<i>Mountain versus mountaineer conceptualization</i>	56
Consiliul Național al Muntelui.....	56
<i>National Mountain Council</i>	56
Construcție montană	56
<i>Mountain construction</i>	56
Consultare agricolă montană.....	57
<i>Mountain agricultural consultation</i>	57
Convenții montane	57
<i>Mountain conventions</i>	57
Cooperare în activitățile desfășurate în zonele rurale montane	57
<i>Cooperation in the activities carried out in rural mountain areas</i>	57
Cosmogonie montană.....	57
<i>Mountain cosmogony</i>	58
Cost salarial montan.....	58
<i>Mountain wage cost</i>	58
Cotă de piață montană.....	58
<i>Mountain market share</i>	58
Credit montan.....	58
<i>Mountain credit</i>	58
Creștere efectiv de animale montane.....	59
<i>Increasing mountain livestock</i>	59
Creștere populație montană.....	59
<i>Mountain population growth</i>	59
Cultură agricolă montană dominantă	59
<i>Dominant mountain farming culture</i>	59
Cultură montană.....	59
<i>Mountain culture</i>	59
Curriculum model de instruire montană.....	60
<i>Mountain training curriculum model</i>	60
Cursuri școlare montane.....	60
<i>Mountain school courses</i>	60
Declarații montane mondiale	61
<i>World mountain declarations</i>	61
Declivitate.....	61
<i>Slope</i>	61
Deficit de produse/servicii montane.....	61
<i>Deficit of mountain products/services</i>	61
Defileuri	62
<i>Gorges</i>	62
Dejecții ale animalelor din zona montană	62
<i>Mountain animal waste</i>	62
Demografie afaceri montane.....	62
<i>Mountain business demographics</i>	62
Densitate fragmentare relief.....	62
<i>Landform fragmentation density</i>	63
Depozite de till/tilite.....	63
<i>Till/tilite deposits</i>	63
Depozit montan de materiale.....	63
<i>Mountain material storage</i>	63
Depresiuni intramontane	63
<i>Intramountain depressions</i>	63
Derivative montane.....	63
<i>Mountain derivatives</i>	63
Deșeuri rezultate din ciclul de viață al produselor agroalimentare montane	63
<i>Waste results from the life cycle of mountain agro-food products</i>	63
Dezvoltare durabilă inteligentă montană.....	63
<i>Intelligent sustainable mountain development</i>	63
Dezvoltare montană de nișă	63
<i>Niche mountain development</i>	63
Dezvoltare a pieței și filierelor competitive de produse agroalimentare montane	64

<i>Developing the market and competitive supply chains for mountain agri-food products</i>	64
Dimensiune a comunității rurale montane.....	65
<i>Size of the rural mountain community</i>	65
Dimensiune a pieței montane (agroalimentare).....	65
<i>Mountain market size (agri-food)</i>	65
Dimensiuni micro-montane.....	65
<i>Micro-mountain dimensions</i>	66
Dinamică hidrologie zone montane.....	66
<i>Dynamic mountain area hydrology</i>	66
Dinamică vegetație montană.....	66
<i>Dynamic mountain vegetation</i>	66
Disfuncționalități și distorsiuni ale piețelor agricole montane.....	66
<i>Dysfunctions and distortions in mountain agricultural markets</i>	66
Discrepanțe productive munte-câmpie.....	66
<i>Mountain-plain production discrepancies</i>	67
Diversificare montană interconectată.....	67
<i>Interconnected mountain diversification</i>	67
Diversitate a ecosistemelor.....	67
<i>Ecosystem diversity</i>	67
Drept montan.....	67
<i>Mountain law</i>	67
Dualitate montană climă-topografie.....	67
<i>Mountain climate-topography duality</i>	68
Durabilitate agricultură montană.....	68
<i>Mountain agriculture sustainability</i>	68
Echilibru agrosilvic montan.....	69
<i>Mountain agroforestry balance</i>	69
Echipament de adăpost de animale montan.....	69
<i>Mountain animal shelter equipment</i>	69
Eco-bancă montană.....	69
<i>Mountain eco-bank</i>	69
Eco-colateral montan.....	69
<i>Mountain eco-collateral</i>	70
Ecologie montană.....	70
<i>Mountain ecology</i>	70
Economie montană.....	70
<i>Mountain economy</i>	70
Ecosanogeneză montană.....	72
<i>Mountain ecosanogenesis</i>	72
Ecosistem montan.....	72
<i>Mountain ecosystem</i>	72
Ecoturism montan.....	73
<i>Mountain ecotourism</i>	73
Ecuatie montană.....	74
<i>Mountain equation</i>	74
Educație montană.....	74
<i>Mountain education</i>	74
Efecte economice ale modernizării montane.....	76
<i>Economic effects of mountain modernization</i>	76
Efect pantă asupra efectivului de animale.....	76
<i>Slope effect on livestock</i>	76
Efect umiditate asupra animalelor.....	76
<i>Moisture effect on animals</i>	76
Eficientizare mecanizare în sistem montan.....	76
<i>Mechanization efficiency in the mountain system</i>	77
Eficiență alocativă/zonală de investiții publice montane.....	77
<i>Allocative/zonal efficiency of mountain public investments</i>	77
Egalitate de sex în zona montană.....	77
<i>Gender equality in the mountain area</i>	77
Emigrație din zona montană.....	77
<i>Emigration from the mountain area</i>	77
Energie de relief.....	78
<i>Relief energy</i>	78
Energie eoliană montană.....	78
<i>Mountain wind energy</i>	78
Energie fotovoltaică montană.....	78
<i>Mountain photovoltaic energy</i>	78

Energie regenerabilă în zona montană	78
<i>Renewable energy in the mountain area</i>	78
Entropie socială montană	78
<i>Mountain social entropy</i>	78
Etichetă nutrițională montană.....	79
<i>Mountain nutritional label</i>	79
Eto-psihologie animală montană.....	79
<i>Mountain animal etho-psychology</i>	79
Euromontana.....	79
<i>Euromontana</i>	79
Evoluție naturalistă montană.....	79
<i>Naturalistic mountain evolution</i>	79
Evoluție politică montană	79
<i>Mountain political evolution</i>	80
Evoluție tectonică montană	80
<i>Mountain tectonic evolution</i>	80
Evoluționism resurse vegetale montane	80
<i>Mountain plant resource evolutionism</i>	80
Experiment agrar-rural montan	80
<i>Mountain rural-agrarian experiment</i>	80
Experiment reproductiv la animale montane.....	81
<i>Reproductive experiment in mountain animals</i>	81
Exploatare forestieră montană.....	81
<i>Mountain forest exploitation</i>	81
Exploatare munți prin zootehnie	81
<i>Mountain exploitation through animal husbandry</i>	81
Exploatare vegetație erbacee montană	81
<i>Exploitation of mountain herbaceous vegetation</i>	81
Exploatație agroturistică montană restrânsă	81
<i>Limited mountain agro-tourism operation</i>	82
Exploatație montană mică	82
<i>Small mountain exploitation</i>	82
Explozie demografică montană.....	82
<i>Mountain demographic explosion</i>	82
Facilități locative montane	83
<i>Mountain housing facilities</i>	83
Factori ai specificităților montane.....	83
<i>Mountain specificity factors</i>	83
Factori ai sustenabilității montane.....	83
<i>Mountain sustainability factors</i>	83
Fascioză în zona montană	83
<i>Fascioidosis in the mountain area</i>	84
Faună montană.....	84
<i>Mountain fauna</i>	84
Fânar montan	84
<i>Mountain hayloft</i>	84
Fâneață de munte	84
<i>Mountain hayfield</i>	84
Fenomen agricol montan.....	86
<i>Mountain agricultural phenomenon</i>	86
Fermă montană.....	86
<i>Mountain farm</i>	87
Filieră de piață montană	87
<i>Mountain market chain</i>	88
Finanțare antreprenori montani	89
<i>Financing mountain entrepreneurs</i>	89
Fișe de evidență a animalelor montane	89
<i>Record sheets of mountain animals</i>	89
Fliș carpatic.....	89
<i>Carpathian flysch</i>	89
Floră montană	89
<i>Mountain flora</i>	89
Floricultură montană controlată	89
<i>Controlled mountain floriculture</i>	89
Fluxuri informaționale montane.....	90
<i>Mountain information flows</i>	90
Fond forestier montan	90

<i>Mountain forest fund</i>	90
Fond pastoral.....	90
<i>Pastoral fund</i>	90
Formare timpurie montană.....	90
<i>Early mountain training</i>	90
Forțe ale pieței montane.....	90
<i>Mountain market forces</i>	90
Forță/putere de cumpărare în zona montană.....	90
<i>Force/purchasing power in the mountain area</i>	91
Forumuri montane.....	91
<i>Mountain forums</i>	91
Funcție socială a agromarketingului montan.....	91
<i>Social function of mountain agromarketing</i>	92
Funcțiuni ale marketingului montan.....	92
<i>Functions of mountain marketing</i>	92
Funga (<i>fungi</i>) montană	92
<i>Mountain fungus (fungi)</i>	92
Gastronomie și produse lactate montane.....	93
<i>Gastronomy and mountain dairy products</i>	93
Geobiodiversitate montană.....	93
<i>Mountain geobiodiversity</i>	94
Gestiune/analiză a stocurilor de produse agricole/agroalimentare montane.....	94
<i>Management/analysis of the stocks of mountain agricultural/agri-food products</i>	94
Geomontanologie	94
<i>Geomontology</i>	94
Geomorfosit montan	94
<i>Mountain geomorphosite</i>	94
Globalizare montană	94
<i>Mountain globalization</i>	95
Gospodărie montană-model	95
<i>Model mountain household</i>	95
Gospodărie agroturistică montană “de extremă”	97
<i>“Extreme” mountain agro-tourism farm</i>	97
Gospodărie montană izolată.....	98
<i>Isolated mountain household</i>	98
Gospodărie montană “de reprezentare”.....	98
<i>“Representative” mountain household</i>	98
Gospodărie montană părăsită	98
<i>Abandoned mountain household</i>	99
Gospodărie țărănească montană	99
<i>Mountain peasant household</i>	99
Gradienți montani	99
<i>Mountain gradients</i>	99
Grădină zoologică montană.....	99
<i>Mountain zoo</i>	99
Grup școlar agroindustrial montan.....	99
<i>Mountain agro-industrial school group</i>	100
Grupuri de producători montani (în agromarketing)	100
<i>Mountain producer groups (in agromarketing)</i>	100
Guvernanță corporativă digitală în zona montană.....	100
<i>Digital corporate governance in the mountain area</i>	100
Hazard moral financiar în zona montană.....	101
<i>Financial moral hazard in the mountain area</i>	101
Hydroenergie montană.....	101
<i>Mountain hydropower</i>	101
Hidrologie bazine montane	101
<i>Hydrology of mountain basins</i>	101
Hiperdezvoltare turistică montană.....	101
<i>Mountain tourism hyperdevelopment</i>	101
Hiperteritorialitate montană	101
<i>Mountain hyperterritoriality</i>	102
Hipodermoză.....	102
<i>Hypodermosis</i>	102
Hrănire animale montane	102
<i>Feeding mountain animals</i>	102
Identitate teritorială montană	103
<i>Mountain territorial identity</i>	103

Imagistică montană	103
<i>Mountain imagery</i>	103
Indicatori sustenabilitate montană.....	103
<i>Mountain sustainability indicators</i>	103
Industrie mică în ruralul montan	104
<i>Small industry in the mountain countryside</i>	104
Industrializare agricultură montană.....	104
<i>Mountain agriculture industrialization</i>	104
Industrializare zootehnie montană.....	105
<i>Industrialization of mountain animal husbandry</i>	105
Infrastructură rutieră forestieră montană.....	105
<i>Mountain forest road infrastructure</i>	105
Instituție de credit montan.....	105
<i>Mountain credit institution</i>	105
Instituție montană participativă.....	105
<i>Participatory mountain institution</i>	105
Instituționalizare montană.....	105
<i>Mountain institutionalization</i>	106
Instruire rural-montană	106
<i>Rural-mountain training</i>	106
Instrument de garantare pentru banca electronică rurală montană	107
<i>Guarantee instrument for the mountain rural electronic bank</i>	107
Instrumente montane soft law	107
<i>Mountain soft law instruments</i>	107
Insuficiență socială montană.....	108
<i>Mountain social insufficiency</i>	108
Intermediere financiară montană.....	108
<i>Mountain financial intermediation</i>	108
Internet of Things (IoT) și afaceri montane	108
<i>Internet of Things (IoT) and mountain business</i>	108
Inter-relații agro-montane	108
<i>Agro-mountain inter-relations</i>	109
Investiții în infrastructura montană	109
<i>Investments in mountain infrastructure</i>	109
Încărcătură optimă pe o pășune montană	110
<i>Optimal load on a mountain pasture</i>	110
Îngrășăminte complexe pentru zona montană	110
<i>Complex fertilizers for the mountain area</i>	110
Însămânțare artificială la animalele montane	110
<i>Artificial insemination for mountain animals</i>	110
Întreprinderi montane specializate	111
<i>Specialized mountain enterprises</i>	111
Învățământ montan.....	111
<i>Mountain education</i>	111
Lacuri montane	114
<i>Mountain lakes</i>	114
Lanț de valoare adăugată montană	114
<i>Mountain value-added chain</i>	114
Legături montane echitabile.....	114
<i>Equitable mountain connections</i>	114
Legislație agricolă montană	115
<i>Mountain agricultural legislation</i>	115
Limbaj specific stânei	116
<i>Language specific to the barn</i>	116
Localitate montană.....	116
<i>Mountain town</i>	116
Luminozitate adăpost montan de animale	116
<i>Brightness of mountain animal shelters</i>	116
Macro-dimensiuni agricole montane.....	118
<i>Mountain agricultural macro-dimensions</i>	118
Magazin agricol montan.....	118
<i>Mountain agricultural store</i>	118
Magazin turistic montan.....	118
<i>Mountain tourist shop</i>	118
Management bancar montan	118
<i>Mountain banking management</i>	118
Management cerere montană	119

<i>Mountain demand management</i>	119
Marcă de produs agroalimentar montan	119
<i>Mountain agri-food product brand</i>	119
Marcă de calitate pentru lactate montane	119
<i>Quality mark for mountain dairy products</i>	119
Marginalitate socială montană	119
<i>Mountain social marginalization</i>	119
Marketing ecologic în zona montană	119
<i>Ecological marketing in the mountain area</i>	119
Marketing al meseriilor artizanale montane	120
<i>Marketing of mountain handicrafts</i>	120
Marketing montan de nișă	120
<i>Niche mountain marketing</i>	120
Marketing nutrițional montan	120
<i>Mountain nutrition marketing</i>	120
Materiale educaționale rural-montane	121
<i>Rural-mountain educational materials</i>	121
Mecanisme adaptative micro-montane	121
<i>Micro-mountain adaptive mechanisms</i>	121
Mediu natural montan	121
<i>Mountain natural environment</i>	121
Mediu socio-cultural montan	122
<i>Mountain socio-cultural environment</i>	122
Mentenanță gospodării montane	122
<i>Mountain farm maintenance</i>	122
Mentenanță faună carpatină	122
<i>Carpathian fauna maintenance</i>	122
Mentenanță și extindere fânețe	122
<i>Hayfield maintenance and expansion</i>	123
Metamorfoză sisteme agricole	123
<i>Agricultural systems metamorphosis</i>	123
Meserii la stână	123
<i>Crafts in the fold</i>	123
Mică mecanizare montană	123
<i>Small-scale mountain mechanization</i>	124
Microciupercărie montană	124
<i>Mountain micro-mushroom farm</i>	124
Microclimat montan	124
<i>Mountain microclimate</i>	124
Microfermă agricolă montană	125
<i>Mountain agricultural micro-farm</i>	125
Microindustrii montane	126
<i>Mountain micro-industries</i>	126
Mijloace sinergie montană	126
<i>Means of mountain synergy</i>	126
Mistică a muntelui	126
<i>Mountain mystique</i>	126
Mișcări epirogenetice	126
<i>Epirogenetic movements</i>	126
Mit munte	127
<i>Mountain myth</i>	127
Mix energetic în agromarketing montan	127
<i>Energy mix in mountain agri-marketing</i>	127
Mobilizatori turism agromontan	127
<i>Mobilisers of agri-mountain tourism</i>	127
Model spațiu locativ montan	128
<i>Mountain residential space model</i>	128
Model de dezvoltare socială a zonelor montane	128
<i>Model of social development of mountain areas</i>	128
Model ecologic montan cuplat	128
<i>Coupled mountain ecological model</i>	128
Model montan sol-atmosferă	128
<i>Mountain soil-atmosphere model</i>	128
Mono-structură montană	128
<i>Mountain mono-structure</i>	129
Montă animale montane	129
<i>Breeding of mountain animals</i>	129

Montanologie.....	130
<i>Montology</i>	131
Morene.....	131
<i>Moraines</i>	131
Morfologie montană.....	131
<i>Mountain morphology</i>	131
Morfologie plante de munte.....	131
<i>Morphology of mountain plants</i>	132
Morfometrie montană.....	132
<i>Mountain morphometry</i>	132
Motel cinegetic montan.....	132
<i>Mountain hunting motel</i>	132
Motel-pensiune montan.....	132
<i>Mountain boarding house motel</i>	132
Motocultor montan.....	132
<i>Mountain motor cultivator</i>	133
Muncă la domiciliu în zona montană.....	133
<i>Work at home in the mountain area</i>	133
Necesar de cadre didactice montane.....	134
<i>Necessary of mountain teaching staff</i>	134
Necesar genetic pentru animalele montane.....	134
<i>Genetic requirements for mountain animals</i>	134
Negentropie socială montană.....	134
<i>Mountain social negentropy</i>	134
Nivel investiții montane.....	134
<i>Mountain investment level</i>	134
Ofertă și sisteme de conversie în valorificarea produselor secundare montane.....	135
<i>Offer and conversion systems in the valorization of secondary mountain products</i>	135
Ofertă promoțională montană.....	135
<i>Mountain promotional offer</i>	135
Om montan (prototip).....	135
<i>Mountain man (prototype)</i>	135
Optim de animale montane.....	135
<i>Mountain animal optimum</i>	135
Organizare activitate practico-educativă montană.....	135
<i>Organization of mountain practical-educational activity</i>	136
Organizare activitate rural-montană.....	136
<i>Organization of rural-mountainous activity</i>	136
Organizare microindustrială montană.....	136
<i>Mountain micro-industrial organization</i>	136
Organizare reproducție montană.....	136
<i>Organization of mountain reproduction</i>	137
Organizații cooperatiste montane de credit.....	137
<i>Mountain cooperative credit organizations</i>	137
Orientare rural-montană.....	137
<i>Rural-mountain orientation</i>	137
Orogeneză.....	138
<i>Orogenesis</i>	138
Pact verde european montan.....	139
<i>Mountain European Green Deal</i>	139
Pajiști montane.....	139
<i>Mountain pastures</i>	139
Paleo-limnologie montană.....	139
<i>Mountain paleo-limnology</i>	139
Panică bancară în zona montană.....	139
<i>Mountain banking panic</i>	139
Parc cinegetic montan.....	139
<i>Mountain hunting park</i>	139
Parc turistic montan.....	139
<i>Mountain tourist park</i>	140
Parteneriat în comerțul agricol montan (creat cu consumatorul).....	140
<i>Partnership in mountain agricultural trade (created with the consumer)</i>	140
Parteneriat montan.....	140
<i>Mountain partnership</i>	140
Particularități ale Munților Carpați.....	140
<i>Peculiarities of the Carpathian Mountains</i>	140
Pasuri și trecători.....	140

<i>Passes and crossings</i>	140
Patologie veterinară montană.....	140
<i>Mountain veterinary pathology</i>	141
Patrimoniul cultural montan.....	141
<i>Mountain cultural heritage</i>	141
Pădure montană.....	141
<i>Mountain forest</i>	141
Păstorit românesc.....	141
<i>Romanian pastoralist</i>	141
Păstrăvărie montană.....	141
<i>Mountain trout farm</i>	142
Pășunat excesiv.....	143
<i>Excessive grazing</i>	143
Pășunat intensiv.....	143
<i>Intensive grazing</i>	143
Pășune de munte.....	143
<i>Mountain pasture</i>	143
Peisagistică montană.....	143
<i>Mountain landscaping</i>	143
Pendulare agromontană lungă.....	143
<i>Long agri-mountain commuting</i>	143
Penetrare a pieței (agroalimentare) montane.....	144
<i>Penetration of the mountain (agri-food) market</i>	144
Pensiune montană gospodărească.....	144
<i>Mountain household boarding house</i>	144
Perenizare zooagricolă montană.....	144
<i>Mountain animal husbandry perennialization</i>	144
Permafrost montan.....	144
<i>Mountain permafrost</i>	145
Persoane angajate în zona montană.....	145
<i>Persons employed in the mountain area</i>	145
Personalitate socială montană.....	145
<i>Mountain social personality</i>	145
Pesticide în zona montană.....	145
<i>Pesticides in the mountain area</i>	145
Petrecere montană.....	146
<i>Mountain party</i>	146
Piață montană.....	146
<i>Mountain market</i>	146
Pierdere agricolă în Carpați.....	147
<i>Agricultural loss in the Carpathians</i>	147
Pierdere de animale montane.....	147
<i>Loss of mountain animals</i>	147
Pitoresc al regiunii montane.....	147
<i>Mountain region picturesque</i>	148
Planificare spațială montană.....	148
<i>Mountain spatial planning</i>	148
Platformă de gunoi în zona montană.....	148
<i>Garbage platform in the mountain area</i>	148
Pod adăpost de animale montane.....	148
<i>Mountain animal shelter attic</i>	148
Politică montană.....	148
<i>Mountain policy</i>	149
Populație montană.....	149
<i>Mountain population</i>	150
Potențare agroturism montan.....	150
<i>Enhancement of mountain agritourism</i>	150
Potențial economic montan.....	150
<i>Mountain economic potential</i>	150
Potențial peisagistic montan.....	150
<i>Mountain landscape potential</i>	150
Practică zooagricolă montană.....	151
<i>Mountain zoo-agricultural practice</i>	151
Practici de promovare a durabilității montane.....	151
<i>Practices to promote mountain sustainability</i>	151
Prebiotic montan.....	151
<i>Mountain prebiotic</i>	151

Preț de penetrație în zona montană.....	151
<i>Penetration price in the mountain area.....</i>	<i>151</i>
Prețuri pe piețele produselor agricole/agroalimentare montane.....	151
<i>Prices on the markets of mountain agricultural/agri-food products.....</i>	<i>152</i>
Prevenire sacrificării animale tinere montane.....	152
<i>Preventing the slaughter of young mountain animals.....</i>	<i>152</i>
Principii de producție de animale montane.....	152
<i>Principles of mountain animal production.....</i>	<i>152</i>
Priorități rural-montane.....	152
<i>Rural-mountain priorities.....</i>	<i>152</i>
Probleme de ordin strategic pentru integrarea filierei la produsul montan lapte.....	153
<i>Strategic problems for the integration of the mountain milk product chain.....</i>	<i>153</i>
Probleme de reproducție la animalele montane.....	153
<i>Reproductive issues in mountain animals.....</i>	<i>153</i>
Probiotici montani.....	153
<i>Mountain probiotic.....</i>	<i>153</i>
Proces de „umanizare montană”.....	153
<i>“Mountain humanization” process.....</i>	<i>154</i>
Proces evolutiv al efectivelor de animale montane.....	154
<i>Evolutionary process of mountain livestock.....</i>	<i>154</i>
Producători montani.....	154
<i>Mountain producers.....</i>	<i>154</i>
Producție montană.....	154
<i>Mountain production.....</i>	<i>154</i>
Produs montan.....	155
<i>Mountain product.....</i>	<i>156</i>
Program de marketing montan.....	159
<i>Mountain marketing program.....</i>	<i>159</i>
Proiectare exploatații agroturistice montane.....	159
<i>Design of mountain agri-tourism farms.....</i>	<i>159</i>
Provocări ecoturistice montane.....	159
<i>Mountain ecotourism challenges.....</i>	<i>159</i>
Psihodinamică montană.....	159
<i>Mountain psychodynamics.....</i>	<i>160</i>
Puncte de colectare/prelucrare lapte montan.....	160
<i>Mountain milk collection/processing points.....</i>	<i>160</i>
Puncte de sacrificare/măcelării montane.....	160
<i>Slaughter points/mountain slaughterhouses.....</i>	<i>160</i>
Rasa de capre alpine.....	161
<i>Alpine goat breed.....</i>	<i>161</i>
Rase de bovine montane.....	161
<i>Mountain cattle breeds.....</i>	<i>161</i>
Rase de oi din România.....	163
<i>Sheep breeds from Romania.....</i>	<i>163</i>
Război vârfuri alpine.....	163
<i>Alpine peaks war.....</i>	<i>164</i>
Realități zone montane.....	164
<i>Mountain area realities.....</i>	<i>164</i>
Recreere în regiuni montane.....	164
<i>Recreation in mountain regions.....</i>	<i>164</i>
Redresare industrie mică montană.....	164
<i>Recovery of small mountain industry.....</i>	<i>165</i>
Reducere sacrificare tineret mascul montan.....	165
<i>Reducing the slaughter of mountain male youth.....</i>	<i>165</i>
Registru genealogic al animalelor montane de reproducție.....	165
<i>Genealogical register of mountain breeding animals.....</i>	<i>165</i>
Registrul Național al Produselor Montane din România.....	165
<i>The National Register of Mountain Products in Romania.....</i>	<i>165</i>
Reglementare montană.....	165
<i>Mountain regulation.....</i>	<i>166</i>
Relație factori de producție montani.....	166
<i>Relationship of mountain production factors.....</i>	<i>166</i>
Relații agromontane de bază.....	166
<i>Basic agri-mountain relationships.....</i>	<i>166</i>
Relații de piață montană.....	166
<i>Mountain market relations.....</i>	<i>166</i>
Relief montan.....	167

<i>Mountain relief</i>	167
Replicabilitate montană.....	167
<i>Mountain replicability</i>	167
Reprezentativitate montană.....	167
<i>Mountain representativeness</i>	167
Resurse montane.....	167
<i>Mountain resources</i>	167
Reședință montană de sezon.....	168
<i>Seasonal mountain residence</i>	168
Rețea râuri montane.....	168
<i>Mountain river network</i>	169
Revegetare montană.....	169
<i>Mountain revegetation</i>	169
Revitalizare montană.....	169
<i>Mountain revitalization</i>	170
Reziliență în ecologie.....	170
<i>Resilience in ecology</i>	170
Ritualuri și jocuri montane.....	170
<i>Mountain rituals and games</i>	170
Rol agricultură montană.....	170
<i>Mountain agriculture role</i>	170
Rol școală rural-montană.....	170
<i>Rural-mountain school role</i>	170
Romontana.....	171
<i>Romontana</i>	171
Restricții de dezvoltare economică montană.....	171
<i>Mountain economic development restrictions</i>	171
Rural montan cultural-tradițional.....	171
<i>Cultural-traditional mountain countryside</i>	171
Rusticitate animale montane.....	172
<i>Mountain animal rusticity</i>	172
Sat montan.....	173
<i>Mountain village</i>	173
Sărăcie montană.....	173
<i>Mountain poverty</i>	173
Sărbători legale montane.....	173
<i>Legal mountain holidays</i>	173
Securitate financiară în zona montană.....	173
<i>Financial security in the mountain area</i>	173
Segmentare a pieței agroalimentare montane.....	174
<i>Segmentation of the mountain agri-food market</i>	174
Selecție adversă financiară în zona montană.....	174
<i>Adverse financial selection in the mountain area</i>	174
Servicii ecosistemice montane.....	174
<i>Mountain ecosystem services</i>	174
Servicii în agricultura montană.....	174
<i>Services in mountain agriculture</i>	174
Sezonalitate montană.....	174
<i>Mountain seasonality</i>	175
Schimbare globală montană.....	175
<i>Global mountain change</i>	175
Silvoterapie.....	175
<i>Silvo-therapy</i>	175
Symbolism demonic montan.....	175
<i>Mountain demonic symbolism</i>	175
Sindrom de munte la animale.....	175
<i>Mountain syndrome in animals</i>	176
Sistem agrosilvopastoral montan.....	176
<i>Agro-silvo-pastoral system</i>	176
Sistem criosferic montan.....	176
<i>Mountain cryospheric system</i>	176
Sistem de agromarketing montan.....	176
<i>Mountain agromarketing system</i>	176
Sistem de animale montane.....	176
<i>System of mountain animals</i>	176
Sistem de încălzire locativă montană.....	177
<i>Mountain residential heating system</i>	177

Sistem de sprijin instituțional în zona montană.....	177
<i>Institutional support system in the mountain area</i>	177
Sistem financiar montan complex.....	177
<i>Complex mountain financial system</i>	177
Sistem horticol montan dominant.....	177
<i>Dominant mountain horticultural system</i>	177
Sistem teritorial montan.....	177
<i>Mountain territorial system</i>	178
Sistem zootehnic montan dominant.....	178
<i>Dominant mountain livestock farming system</i>	178
Sistematizare rural-montană.....	178
<i>Rural-mountain systematization</i>	178
Sit internațional de ecoturism montan.....	178
<i>International mountain ecotourism site</i>	178
Sol montan.....	179
<i>Mountain soil</i>	179
Soluție optimă agricultură montană.....	180
<i>Optimum solution for mountain agriculture</i>	180
Soluție de revigorare montană.....	180
<i>Mountain revitalization solution</i>	180
Soluție demografică montană.....	181
<i>Mountain demographic solution</i>	181
Soluție intensivă de fertilizare montană.....	181
<i>Intensive mountain fertilization solution</i>	181
Spațiu agrar montan nepoluat.....	181
<i>Unpolluted mountain farmland</i>	181
Specializare montană.....	182
<i>Mountain specialization</i>	182
Specific montan.....	182
<i>Mountain specifics</i>	182
Specific al pieței produselor secundare montane.....	183
<i>Specifics of the mountain by-products market</i>	183
Specificități montane.....	183
<i>Mountain specificities</i>	183
Stațiune experimentală montană.....	184
<i>Mountain experimental station</i>	184
Stațiune montană de mecanizare.....	184
<i>Mechanized mountain station</i>	184
Stațiune forestieră montană.....	184
<i>Mountain forest resort</i>	184
Stână turistică montană.....	184
<i>Mountain tourist sheepfold</i>	185
Stimulente în zona montană.....	185
<i>Incentives in the mountain area</i>	185
Strategie demografică rurală montană.....	186
<i>Rural mountain demographic strategy</i>	186
Strategie în marketingul agroalimentar montan.....	186
<i>Strategy in mountain agri-food marketing</i>	186
Strategii de piață montană.....	186
<i>Mountain market strategies</i>	186
Structură medii economice din zonele montane.....	187
<i>Structure of economic environments in mountain areas</i>	187
Structuri cutate.....	187
<i>Folded structures</i>	187
Stupină montană.....	188
<i>Mountain apiary</i>	188
Suport montan de cooperare internațională.....	188
<i>Mountain support for international cooperation</i>	188
Șariaje.....	192
<i>Overthrust</i>	192
Școală profesională agricolă montană.....	192
<i>Mountain vocational agricultural school</i>	192
Șeptel.....	193
<i>Livestock</i>	193
Știință rural montană.....	193
<i>Rural mountain science</i>	193
Șvaiter de Dorna.....	194

<i>Șvaițer de Dorna</i>	194
Târguri și expoziții din mediul rural montan	195
<i>Mountain rural fairs and exhibitions</i>	195
Târlă	196
<i>Sheepfold</i>	196
Tehnologie agromontană	196
<i>Agromountain technology</i>	196
Tehnologie fânețe montană	197
<i>Mountain hayfield technology</i>	197
Tehnologie intensivă montană	197
<i>Intensive mountain technology</i>	197
Tehnologie și specificități montane	197
<i>Mountain technology and specificities</i>	197
Teoremă pas de munte	197
<i>Mountain pass theorem</i>	197
Teren agricol montan	198
<i>Mountain farmland</i>	198
Teritorialitate montană	198
<i>Mountain territoriality</i>	198
Tinoave montane	198
<i>Mountain botanical marsh</i>	198
Tracțiune animală în zona montană	198
<i>Mountain animal traction</i>	199
Tradiție creștere taurine montane	199
<i>Tradition of raising mountain bulls</i>	199
Traseu turistic montan	199
<i>Mountain tourist trail</i>	199
Transhumanță montană	199
<i>Mountain transhumance</i>	199
Transnaționalitate montană	200
<i>Mountain transnationality</i>	200
Trene de grohotiș	200
<i>Scree trains</i>	200
Turism montan	200
<i>Mountain tourism</i>	201
Umanizare montană	203
<i>Mountain humanization</i>	203
Unități de prelucrare a produselor montane	203
<i>Mountain product processing units</i>	203
Unități sociale montane	204
<i>Mountain social units</i>	204
Unități-școală montane de industrie mică	204
<i>Small industry mountain school units</i>	204
Universitate montană	204
<i>Mountain university</i>	204
Vad comercial montan	206
<i>Mountain commercial hub</i>	206
Valoare de excepție a zootehniei montane	206
<i>Exceptional value of mountain livestock farming</i>	206
Valoare pășunat montan	206
<i>Mountain grazing value</i>	206
Valorificare taurine montane	207
<i>Valorization of mountain cattle</i>	207
Variație sezonieră a producției și consumului agroalimentar montan	207
<i>Seasonal variation of mountain agri-food production and consumption</i>	207
Văi glaciare	207
<i>Glacial valleys</i>	207
Vertij montan	207
<i>Mountain vertigo</i>	208
Vizibilitate publicații științifice în antreprenoriatul montan	208
<i>Visibility of scientific publications in mountain entrepreneurship</i>	208
Volum de aer pe cap de animal	208
<i>Air volume per animal head</i>	208
Vulcanite neogene	208
<i>Neogene volcanites</i>	208
Vulnerabilitate sisteme montane	208
<i>Vulnerability of mountain systems</i>	208

Zonare resurse montane	210
<i>Mountain resource zoning</i>	210
Zonare produse agroalimentare tradiționale montane	210
<i>Traditional mountain agro-food products zoning</i>	210
Zonă montană.....	210
<i>Mountain area</i>	210
Zooagricultură montană	211
<i>Mountain zoo-agriculture</i>	212
Indicatori Eurostat cu specific montan.....	212
<i>Eurostat indicators with mountain specifics</i>	213
Sectoare Eurostat cu specific montan.....	214
<i>Eurostat sectors with mountain specifics</i>	214
Referințe/References	215

A

Abrupt montan – formă de relief specifică versanților din regiunile montane caracterizată prin pante foarte accentuate (peste 55°) rezultată adesea ca urmare a proceselor geologice și geomorfologice.

- *Pot avea înălțimi semnificative (ex. abruptul prahovean al Bucegilor - peste 1.000 m) și pot apărea sub forma unor stânci impresionante sau pereți verticali. Reprezintă un obstacol natural pentru dezvoltarea infrastructurii, cum ar fi drumurile sau căile ferate, necesitând construcția de tuneluri sau viaducte, însă prezintă interes pentru diferite activități antropice, fiind adesea folosite în turismul de aventură și sportiv (alpinism, tiroliană, escaladă, drumeții extreme etc.).* {Gligor}

Mountain steepness – a landform specific to slopes in mountain regions characterized by very steep slopes (over 55°) often resulting from geological and geomorphological processes.

- *They can have significant heights (e.g. the Prahova steep of the Bucegi mountains - over 1,000 m) and can appear as impressive cliffs or vertical walls. It represents a natural obstacle for the development of infrastructure, such as roads or railways, requiring the construction of tunnels or viaducts, but is of interest for various human activities, being often used for adventure and sports tourism (mountaineering, zip-lining, climbing, extreme hiking, etc.).* {Gligor}

Achiziții publice verzi montane – procese de achiziții în care autoritățile publice furnizează bunuri, servicii sau lucrări montane cu impact redus asupra mediului. (I35) {Covaci B.}

Green Mountain Public Procurement – procurement processes where public authorities provide goods, services or mountain works with low environmental impact. (I35) {Covaci B.}

Acord interprofesional montan – ansamblu de reguli elaborate în cadrul unei organizații interprofesionale montane și asumate în unanimitate de organizațiile profesionale membre, în scopul cunoașterii relațiilor umane a celor care își desfășoară activitatea în zona montană. (Constantin, 2022; MJ, 2008) {Constantin, Covaci B.}

Interprofessional mountain agreement – a set of rules drawn up within an interprofessional mountain organization and unanimously accepted by the member professional organizations, in order to know the human relations of those working in the mountain area. (Constantin, 2022; MJ, 2008) {Constantin, Covaci B.}

Adaptabilitate rase de animale montane – fenomenul de acomodare a raselor de animale montane la mediul înconjurător.

- *Schimbările bruște de vreme, ploile reci, frecvența ninsorilor și înghețurilor necesită desigur asigurarea de adăposturi de protecție (situații grave se pot produce într-o turmă de oi tunse de curând, în cazul unor ninsori neașteptate), dar necesită în primul rând o cât mai mare densitate și elasticitate a pielii și o bună îmbrăcăminte - drept factori de protecție dependenți de rasă și regimul alimentar, deci piele bună. Organic vorbind, animalele crescute și bine adaptate condițiilor din montan manifestă rezistență sporită și la unele îmbolnăviri digestive și chiar parazitare, în comparație cu rasele specializate de bovine și ovine de câmpie.* (Rey, 1985) {Rey, Covaci B., Constantin}

Adaptability of mountain breeds – the phenomenon of mountain breeds adapting to their environment.

Sudden weather changes, cold rains, frequent snow and frosts of course require the provision of protective shelters (serious situations can occur in a flock of recently shorn sheep in the event of unexpected snowfall), but require first and foremost as much skin density and elasticity as possible and good clothing - as protective factors dependent on breed and diet, and therefore good skin. Organically speaking, animals bred and well adapted to mountain conditions also show greater resistance to some digestive and even parasitic diseases than specialised breeds of lowland cattle and sheep. (Rey, 1985) {Rey, Covaci B., Constantin}

Adăpost montan pentru animale – principalul loc de producție zootehnică montană, fiind proiectat cu dotări care au efect direct productiv, nesofisticate, net superioare formulei tradiționale și la nivelul unor realizări verificate în zone montane dintre cele mai dezvoltate de pe plan mondial. (Rey, 1985) {Rey, Covaci B., Constantin}

Mountain animal shelter – the main place for mountain livestock production, being designed with facilities that have a direct productive effect, unsophisticated, clearly superior to the traditional formula and at the level of proven achievements in mountain areas among the most developed in the world. (Rey, 1985) {Rey, Covaci B., Constantin}

Afiș montan – material publicitar montan care include abstractizări stilizate.

- *Afișul montan stilizat a fost al treilea tip de afiș montan, apărut între anii douăzeci și treizeci ai secolului XX. Se caracterizează pe de o parte prin trecerea la stilizare, asigurând o anumită abstractizare, iar pe de altă parte prin “disiparea” vizuală a muntelui și constituirea sa în emblemă, prin procesul de apropiere a muntelui care se transpune spre final în dizolvarea imaginară a masivului.* (Arnoldi, 2007) {Covaci B., Covaci M., Brejea, Maier}

Mountain poster – mountain advertising material that includes stylized abstractions.

• *The stylized mountain poster was the third type of mountain poster, appearing in the twenties and thirties of the 20th century. It is characterized on the one hand by the transition to stylization, ensuring a certain abstraction, and on the other hand by the visual “dissipation” of the mountain and its formation into an emblem, through the process of bringing the mountain closer together, which finally translates into the imaginary dissolution of the massif. (Arnoldi, 2007) {Covaci B., Covaci M., Brejea}*

Afiș-pictură montan – poster cu specific montan realizat prin pictură directă pe materialul de desen.

• *În secolul XIX, mai târziu decât posterul colaj montan, tehnica și structura de asamblare au fost abandonate treptat în favoarea modelului de imagine totală reprezentată de afișul-pictură. (Arnoldi, 2007) {Covaci B., Covaci M., Brejea}*

Mountain poster-painting – mountain-specific poster made by direct painting on the drawing material.

• *In the 19th century, later than the mountain collage poster, the assemblage technique and structure were gradually abandoned in favor of the total image model represented by the poster-painting. (Arnoldi, 2007) {Covaci B., Covaci M., Brejea}*

Arhaicizare publicitară montană – reprezentare grafică specific montană realizată în sistem arhaic.

• *Paralel cu „aglomerația” simbolurilor urbanizării, afișele arhaice montane pot prezenta o serie de metafore legate de ideea “muntelui autentic”, de natură sălbatică și necontaminată, primitoare, prietenă a omului, vindecătoare și purificatoare. Simbolurile muntelui arhaic, au derivat, în cazul dioramelor și expozițiilor naționale, din elaborarea rămășițelor și fragmentelor de munte produse și conservate de înșiși cetățenii. (Arnoldi, 2007) {Covaci B., Covaci M., Constantin, Brejea}*

Mountain advertising archaism – graphic representation specific to the mountain made in an archaic system.

• *Parallel to the “agglomeration” of symbols of urbanization, the archaic mountain posters can present a series of metaphors related to the idea of the “authentic mountain”, of wild and uncontaminated nature, welcoming, friendly to man, healing and purifying. The symbols of the archaic mountain, in the case of dioramas and national exhibitions, have been derived from the elaboration of the remains and fragments of the mountain produced and preserved by the people themselves. (Arnoldi, 2007) {Covaci B., Covaci M., Constantin, Brejea}*

Poster colaj montan – afiș cu specific montan realizat pe sistem de tip colaj.

• *Acesta a fost primul model de afiș montan, dovezile fiind găsite în scrierile montane din secolul XIX. Posterul colaj era bazat pe o muncă dificilă de editare și compunere. În cadrul acestei structuri se trecuse de la panoul inițial cu fond monocrom pe care erau poziționate personaje și scrieri de diferite dimensiuni, casete cu indicații de timp, prețuri și mici ilustrații, la colajul de panorame, formulări mai scurte, tabele mai sofisticate, florale, decorațiuni de animale, steme, personaje, cartografiile ale regiunilor. (Arnoldi, 2007) {Covaci B., Covaci M., Brejea, Maier}*

Mountain collage poster – mountain-specific poster made in a collage-type system.

• *This was the first model of mountain poster, evidence of which can be found in 19th century mountain writings. The collage poster was based on a difficult work of editing and composition. Within this structure, it had moved from the initial panel with a monochrome background on which characters and writings of different sizes, boxes with time indications, prices and small illustrations were positioned, to the collage of panoramas, shorter wording, more sophisticated tables, floral, animal decorations, coats of arms, characters, cartographies of regions. (Arnoldi, 2007) {Covaci B., Covaci M., Brejea}*

Agenția Națională a Zonei Montane din România (ANZM) – organism public de reglementare, elaborare și implementare a strategiei și politicilor privind dezvoltarea, sustenabilitatea și protecția zonelor montane din România. ANZM este dedicat și implementării unor măsuri din cadrul Programului Național de Dezvoltare Rurală 2014-2020 și bugetului de stat.

• *Zona montană a României constituie un teritoriu special, de interes național, cu un imens potențial economic, social, cultural și de mediu. Acest areal trebuie să beneficieze de o politică specifică, bine definită, conform principiilor dezvoltării durabile și în conformitate cu politicile europene. (ANZM) {Covaci B.}*

The National Agency for Mountain Areas in Romania (ANZM) – public body for regulation, development and implementation of strategy and policies for the development, sustainability and protection of mountain areas in Romania. ANZM is also dedicated to the implementation of measures from the National Rural Development Program 2014-2020 and the state budget.

• *Romania's mountain area is a special territory of national interest, with immense economic, social, cultural and environmental potential. This area must benefit from a specific, well-defined policy, in accordance with the principles of sustainable development and in line with European policies. (ANZM) {Covaci B.}*

Agribusiness montan – afaceri agricole care se realizează în zona montană și presupun dezvoltarea acestui tip de antreprenariat rural, luând în considerare multiple aspecte montane legate de riscul proceselor biologice, rolul stocurilor tampon, structurile piețelor de la poarta fermei și a celor dedicate în spații publice.

• *Complexitatea paradigmei agribusiness-ului impune abordarea integrată prin prisma lanțului de valoare adăugată, competitivității, performanței și dezvoltării durabile inteligente. Agribusiness-ul montan are drept actori ai lanțului de valoare producătorii montani, procesatorii montani, distribuitorii montani, consumatorii*

produselor montane. Similar oricărei paradigme a societății moderne, agribusiness-ul a evoluat conceptual în decursul istoriei economico-agrară. (Mac Clay & Feeny, 2018; Covaci B. - coord., 2022) {Brejea, Covaci B.} **Mountain agribusiness** – agricultural businesses that are carried out in the mountain area and involve the development of this type of rural entrepreneurship, taking into account multiple mountain aspects related to the risk of biological processes, the role of buffer stocks, the structures of the farm gate and dedicated public space markets.

• *The complexity of the agribusiness paradigm calls for an integrated approach through the lens of the added value chain, competitiveness, performance and intelligent sustainable development. Mountain agribusiness has mountain producers, mountain processors, mountain distributors and mountain product consumers as value chain actors. Like any other paradigm of modern society, agribusiness has evolved conceptually over the course of its economic-agrarian history.* (Mac Clay & Feeny, 2018; Covaci B. - coord., 2022) {Brejea, Covaci B.}

Agricultor de munte – persoană care implementează activ acțiunile din agricultura montană.

• *Pentru agricultura montană - când se spune agricultură se va subînțelege în acest caz creșterea animalelor în prim plan - reprezintă aproape un postulat faptul că ea nu poate fi concepută fără agricultorul de munte. Condițiile naturale montane și consecințele lor în raport cu omul și cu agrozootehnia, privite global, constituie o cauză obiectivă pentru considerarea zonelor de munte ca „zone defavorizate de factori naturali”.* (Rey, 1985) {Rey, Covaci B., Constantin}

Mountain farmer – person who actively implements the actions of mountain agriculture.

• *For mountain agriculture - when we say agriculture in this case we mean livestock farming in the foreground - it is almost a given that it cannot be conceived without the mountain farmer. Natural mountain conditions and their consequences in relation to man and agro-zootechnics, viewed globally, are an objective reason for considering mountain areas as “areas disadvantaged by natural factors”.* (Rey, 1985) {Rey, Covaci B., Constantin}

Agricultor montan specializat – agricultor care realizează profesionist activități agricole în zona montană, deținând suficient teren pentru practicarea creșterii animalelor, drept ocupație prioritară sau chiar exclusivă. (Rey, 1985) {Rey, Covaci B., Constantin}

Specialized mountain farmer – a farmer who carries out agricultural activities in the mountain area professionally, owning sufficient land to for livestock farming as a priority or even exclusive occupation. (Rey, 1985) {Rey, Covaci B., Constantin}

Profesie de agricultor montan – ocupație specifică arealului agricol montan, cu referire la agricultori, crescători de animale cu gospodărie stabilă în spațiul montan.

• *Profesia se realizează prin activități complexe, amplificate de condițiile naturale aspre și diversificate, de variabilitatea geoclimatică. În universul unei gospodării de munte, monocultura nu constituie o cale posibil de urmat și nici n-ar putea fi acceptată în condițiile formei de viață la care muntele obligă. Omul-agricultor are nevoie de cunoștințe practice și precise.* (Rey, 1985) {Rey, Covaci B., Constantin}

Profession of mountain farmer – occupation specific to the mountain agricultural area, referring to farmers, livestock breeders with stable households in the mountain area.

• *The profession is carried out through complex activities, amplified by the harsh and diversified natural conditions and by the geoclimatic variability. In the universe of a mountain household, monoculture is not a possible way forward, nor could it be accepted under the conditions of the way of life to which the mountain obliges. The farmer needs practical and precise knowledge.* (Rey, 1985) {Rey, Covaci B., Constantin}

Agricultură ecologică – metodă agricolă sustenabilă care funcționează după modelul ecosistemelor naturale și legilor lor de funcționare, perfect integrată în peisajul montan din care face parte, atât prin resursele și structura sa (Zaharia, 2010) („un sistem holistic de management al producției care promovează și îmbunătățește sănătatea agroecosistemelor, inclusiv biodiversitatea, ciclurile biologice și activitatea biologică a solului”). (Vintu et al, 2004) {Aionesă}

Ecological agriculture - sustainable farming method that works according to the model of natural ecosystems and their laws of operation, perfectly integrated in the mountain landscape of which it is a part, both in terms of its resources and its structure (Zaharia, 2010) (“a holistic production management system that promotes and improves agroecosystem health, including biodiversity, biological cycles and soil biological activity”). (Vintu et al, 2004) {Aionesă}

Agricultură montană – sistem agricol bazat pe integrarea utilizării resurselor agricole din arealul montan, corelând între acestea diverse activități terestre și marine montane.

• *Reprezintă un sistem agricol care are la bază diverse culturi permanente, precum livezi, podgorii sau culturi agricole de subzistență, dar și pășunatul. Legăturile dintre sectorul agricol și procesele de mediu, perturbările și consecințele acestora sunt mai clar vizibile în zonele montane comparativ cu celelalte agro-ecosisteme. Agricultura montană este definită în linii mari ca acoperind toate activitățile cu caracter agrar din zonele montane, precum culturile, creșterea animalelor, horticultura, silvicultura etc., precum și alte activități cu caracter rural.* (Jodha, 2009) {Covaci B., Covaci M., Constantin, Aionesă}

Mountain agriculture – agricultural system based on the integration of the use of agricultural resources in the mountain area, linking various mountain land and marine activities.

• *It represents an agricultural system based on various permanent crops, such as orchards, vineyards or subsistence crops, but also grazing. The links between the agricultural sector and environmental processes, their disturbances and consequences are more clearly visible in mountain areas than in other agro-ecosystems. Mountain agriculture is broadly defined as covering all activities of an agricultural nature in mountain areas, such as crops, animal husbandry, horticulture, forestry, etc., as well as other activities of a rural nature. (Jodha, 2009) {Covaci B., Covaci M., Constantin, Aioneseș}*

Agricultură ecologică montană – sistem agricol montan biointensiv, care este concentrat atât pe obținerea unei producții maxime dintr-o zonă minimă de teren montan, dar și pe problemele de sustenabilitate pe termen lung într-un sistem închis. (Universitatea din Kentucky, Constantin, 2022) {Constantin, Covaci B.}

Ecological mountain agriculture – bio-intensive mountain farming system, which is focused both on achieving maximum production from a minimum area of mountain land, but also on long-term sustainability issues in a closed system. (University of Kentucky, Constantin, 2022) {Constantin, Covaci B.}

Agricultură energointensivă – agricultură care conduce la dezvoltarea de culturi cu caracter energointensiv.

• *Regândirea acestui tip de agricultură energointensivă poate include introducerea în cultură a plantelor perene fixatoare de azot și foarte bogate în proteine, precum lucerna, trifoiul, practicarea asolamentelor și reducerea astfel și a consumului de combustibil petrolier, dezvoltarea cu prioritate a creșterii bovinelor și ovinelor ca specii consumatoare de reziduuri ale agriculturii și neconcurente cu omul, spre deosebire de porc și pasăre, utilizarea întregului volum de îngrășăminte naturale, reducerea necesităților de transport și a consumului general de energie și, totodată, micșorarea factorilor de risc, prin abordarea sistemului microfermelor etc. (Rey, 1985) {Rey, Covaci B., Constantin}*

Energy-intensive agriculture – agriculture that leads to the development of energy-intensive crops.

• *Rethinking this type of energy-intensive agriculture can include the introduction of nitrogen-fixing and high-protein perennials, such as alfalfa and clover, the practice of crop rotation and thus the reduction of oil fuel consumption, the priority development of cattle and sheep farming as species that consume agricultural residues and do not compete with humans, unlike pigs and poultry, the use of the full volume of natural fertilizers, the reduction of transport needs and overall energy consumption and, at the same time, the reduction of risk factors through the micro-farming approach, etc. (Rey, 1985) {Rey, Covaci B., Constantin}*

Agricultură economică montană – totalitatea dezvoltării agricole care subliniază importanța sustenabilității economice montană, pentru care obiectivele ce se propun, în cadrul unor noi orientări în politica economică a multor state ce dețin munți și tradiții agricole, privesc conservarea unei agriculturi de tip montan, prin metode flexibile și adaptate local, capabile să asigure nu doar utilizarea unor resurse, ci și menținerea cât mai puțin alterată a mediului natural. (Rey, 1985) {Rey, Covaci B., Constantin}

Economic mountain agriculture – the totality of agricultural development which underlines the importance of mountain economic sustainability, for which the proposed objectives, within the framework of new guidelines in the economic policy of many countries that have mountains and agricultural traditions, concern the preservation of a mountain-type agriculture, through flexible and locally adapted methods capable of ensuring not only the use of some resources, but also the preservation of the natural environment as little changed as possible. (Rey, 1985) {Rey, Covaci B., Constantin}

Agricultură montană controlată – formă de agricultură montană conceptualizată în termeni de zone altitudinale, verticalitate și agroecosisteme, într-un cadru alternativ de dinamică adaptativă, simbolizând agricultura în termeni de alegere între diferite opțiuni bazate pe optimizarea rentabilității diferitelor cadre de luare a deciziilor raționale în variate zone de producție montană.

• *În acest cadru, zonele de producție montană nu sunt definite doar în termeni de altitudine, ci și prin prisma solului, pantei și accesului la irigare. Acestea oferă opțiuni de angajare care împiedică emigrația și încurajează o anumită imigrare (revenire) a forței de muncă. În același timp, există preocupări cu privire la impactul acestor fenomene asupra resurselor de apă și pesticidelor, mulți dintre producătorii montani nefiind de acord cu utilizarea excesivă a apei și pesticidelor. Concepțiile statice sau ecosistemice despre mediile montane și diferite strategii agricole ale populațiilor de munte nu reușesc să anticipeze întreaga gamă de posibilități de dezvoltare în diversele zone de producție ale regiunilor de mare altitudine. Aceste posibilități confirmă contestarea afirmațiilor despre declinul inevitabil al agriculturii montane în fața modernizării și globalizării. (Knapp, 2018) {Covaci B., Covaci M., Constantin, Brejea}*

Controlled mountain agriculture – form of mountain agriculture conceptualized in terms of altitudinal areas, verticality and agro-ecosystems in an alternative framework of adaptive dynamics, symbolizing agriculture in terms of choice between different options based on optimizing the profitability of different frameworks of rational decision-making in varied mountain production areas.

• *In this framework, mountain production areas are not only defined in terms of altitude, but also in terms of soil, slope and access to irrigation. They offer employment options that prevent emigration and encourage some immigration (return) of labor. At the same time, there are concerns about the impact of these phenomena*

on water resources and pesticides, with many mountain producers disagreeing with excessive use of water and pesticides. Static or ecosystem concepts of mountain environments and different agricultural strategies of mountain populations fail to anticipate the full range of development possibilities in the various production areas of high-altitude regions. These possibilities confirm the challenge to claims about the inevitable decline of mountain agriculture in the face of modernization and globalization. (Knapp, 2018) {Covaci B., Covaci M., Constantin, Brejea}

Agricultură rurală montană românească – agricultura specifică zonei rurale montane din România.

- *Deși acest tip distinct de agricultură există de secole și prezintă o importanță incontestabilă, în continuă creștere, în legătură directă cu necesitățile de aport alimentar, realitățile explică doar în parte sistemul agrar montan românesc. Este cunoscut faptul că, singură, agricultura montană nu poate decât excepțional să atingă cote de rentabilitate pentru agricultori, ceea ce explică, în mare măsură, și stările de migrație înregistrate în rândurile tineretului din ruralul montan, agricultorul de munte fiind cel mai adesea nevoit să caute posibilități complementare, neagricole, de activitate.* (Rey, 1985) {Rey, Covaci B., Constantin}

Romanian mountain rural agriculture – agriculture specific to the rural mountain area of Romania.

- *Although this distinct type of agriculture has existed for centuries and is of unquestionable, ever-increasing importance, in direct relation to food supply needs, the realities only partly explain the Romanian mountain farming system. It is well known that mountain farming alone can only exceptionally achieve profitability for farmers, which also explains, to a large extent, the migration of young people from rural mountain areas, as the mountain farmer is often forced to seek complementary, non-agricultural activity opportunities.* (Rey, 1985) {Rey, Covaci B., Constantin}

Agricultură Subcarpatică – teritorial, reprezintă unități de relief de altitudine mijlocie în care predomină agricultura alături de alte ramuri agricole, care se desfășoară atât la exteriorul arcului carpatic, cât și în interiorul său. Există profile agricole de producție în raport de zonalitatea naturală a culturilor agricole. (Brașoveanu, 1995) {Constantin, Covaci B.}

Subcarpathian Agriculture – territorially, they are medium-altitude landscape units where agriculture predominates alongside other agricultural branches, which take place both outside and inside the Carpathian arc. There are agricultural production profiles in relation to the natural zoning of agricultural crops. (Brașoveanu, 1995) {Constantin, Covaci B.}

Agricultură tradițională montană – metoda agricolă originală transmisă din generație în generație. Aceasta implică utilizarea intensivă a cunoștințelor dobândite și a resurselor naturale din zona montană. {Aionesă}

Traditional mountain agriculture – the original farming method handed down from generation to generation. It involves the intensive use of acquired knowledge and the natural resources of the mountain area. {Aionesă}

Agricultură tradițională montană din Carpați – formă de agricultură ce se referă la experiența agricolă tradițională, deosebit de vastă și variată din Carpații românești, evidențiază multiple dificultăți privind transporturile de îngrășăminte naturale, dinspre aval înspre amonte mai ales, activități oboșitoare și riscuri frecvente în legătură cu recoltarea și conservarea furajelor principale, fânurile, date în primul rând de fluctuațiile climatice. (Rey, 1985) {Rey, Covaci B., Constantin}

Traditional mountain agriculture from the Carpathians – a form of agriculture that refers to the traditional, particularly vast and varied agricultural experience of the Romanian Carpathians, highlights multiple difficulties in the transport of natural fertilizers, especially from downstream to upstream, exhausting activities and frequent risks related to the harvesting and preservation of the main fodder, hay, due primarily to climatic fluctuations. (Rey, 1985) {Rey, Covaci B., Constantin}

Microagricultură montană – sisteme agricole de producție la scară mică și schimbările oferite de acestea, respectiv referitoare la strategiile de adaptare ale fermierilor la specificitățile montane. (Covaci B.-coord., 2022) {Covaci B., Covaci M., Constantin, Brejea}

Mountain micro-agriculture – small-scale agricultural production systems and the changes they offer, and on the farmers' adaptation strategies to mountain specificities. (Covaci B.-coord., 2022) {Covaci B., Covaci M., Constantin, Brejea}

Premise agricultură montană – forme care se bazează pe sistemul de condiționalități primare al agriculturii montane.

- *Văzută la scară planetară, agricultura regiunilor de munte vine să completeze fondul general alimentar, câștigând constant în importanță, odată cu la fel de constanta sporire a populației globului, deci a numărului celor care urmează să se hrănească. În perspectiva celor zece miliarde de locuitori ai Terrei, previzibili pentru jumătatea mileniului III, în lume există suprafețe montane uriașe, cu un potențial agroalimentar remarcabil. Însă acest spațiu, cu forme de relief, climă, grad de acoperire cu vegetație furajeră și de prezență umană extrem de diversificate și nuanțate, nu este exploatat decât parțial, fie datorită nepracticării agriculturii, fie utilizării unor tehnologii de tip tradițional limitat, obișnuit extensiv, cu efecte productive mărunte.* (Rey, 1985) {Rey, Covaci B., Constantin}

Mountain agriculture premises – forms based on the system of primary conditionalities of mountain farming.

• *Seen on a global scale, the agriculture in mountain regions comes to complete the general food fund, constantly gaining in importance as the world's population, and therefore the number of people who need to feed themselves, increases. In view of the ten billion people expected to inhabit the earth by the middle of the third millennium, there are huge mountain areas in the world with remarkable agri-food potential. However, this area, with its extremely diverse and varied landforms, climate, forage cover and human presence, is only partially exploited, either because of the lack of farming practices or the use of limited traditional, customarily extensive technologies with little productive impact. (Rey, 1985) {Rey, Covaci B., Constantin}*

Redimensionare agricultură montană – reconstrucția conceptuală și aplicativă a agriculturii montane.

• *Criza economică mondială, dar mai ales de securitate alimentară, care este o criză de fond, a energiei, a resurselor, o criză alimentară, a proteinei animale, afectează și agricultura de munte, reducându-se posibilitățile de aprovizionare, de comunicații, micșorându-se resursele de cereale, factor deosebit de important pentru viața economică din montan și, mai ales, acolo unde acestea nu se pot produce decât în mică măsură sau deloc. (Rey, 1985) {Rey, Covaci B., Constantin}*

Mountain agriculture resizing – the conceptual and applied reconstruction of mountain agriculture.

• *The global economic crisis, but above all the food security crisis, which is a fundamental crisis of energy, resources, a food crisis, of animal protein, is also affecting mountain farming, reducing supply and communication possibilities and reducing cereal resources, a particularly important factor for economic life in the mountains, especially where they can only be produced to a small extent or not at all. (Rey, 1985) {Rey, Covaci B., Constantin}*

Agrobiodiversitate montană – varietatea și variabilitatea animalelor, plantelor și microorganismelor la nivel genetic, de specie și ecosistem care susțin structurile ecosistemelor, funcțiile și procesele din și în jurul sistemelor de producție și care furnizează hrană și non-produse agricole alimentare. (ONU, 1999) {Aionesă}

Mountain agrobiodiversity – the variety and variability of animals, plants and microorganisms at the genetic, species and ecosystem levels that support ecosystem structures, functions and processes in and around production systems and provide food and non-food agricultural products. (UN, 1999) {Aionesă}

Agronomie montană – totalitatea științelor agricole care abordează problematica zonelor montane.

• *Termenul este consacrat, cu precădere, în Noua Zeelandă și face parte din eforturile de dezvoltare agricolă montană, sub formă de știință structurată, de la începuturile anilor 1950. Cercetătorii neo-zeelandezi au fost intrigati de problemele agronomiei de înaltă altitudine, acest tip de agricultură fiind singura posibilitate de dezvoltare economică marginală în această țară preponderent muntoasă (peste 60% din insula de Sud). La începutul anilor 1950, cercetătorii au descoperit în sol sulf, fosfor și deficiențe de molibden, care împiedicau dezvoltarea armonioasă a agriculturii. O serie de cercetători au ajuns la aceeași concluzie, respectiv că agronomia de înaltă altitudine depinde preponderent de sol și transformările asupra acestuia. Principala modalitate de dezvoltare a agronomiei de înaltă altitudine ar putea fi ierburile și trifoiurile introduse în ecosistemul de înaltă altitudine, care să afâneze și fertilizeze solul. (O'Connor, 1980) {Covaci B., Covaci M., Constantin, Brejea}*

Mountain agronomy – totality of agricultural sciences dealing with mountain areas.

• *The term has been enshrined, mostly in New Zealand, and has been part of mountain agricultural development efforts as a structured science since the early 1950s. New Zealand researchers were intrigued by the problems of high-altitude agronomy, this type of agriculture being the only marginal economic development possibility in this predominantly mountainous country (over 60% of the South Island). In the early 1950s, researchers discovered sulfur, phosphorus and molybdenum deficiencies in the soil, which prevented the harmonious development of agriculture. A number of researchers have come to the same conclusion, namely that high-altitude agronomy depends predominantly on the soil and its transformations. The main way to develop high-altitude agronomy could be grasses and clovers introduced into the high-altitude ecosystem to loosen and fertilize the soil. (O'Connor, 1980) {Covaci B., Covaci M., Constantin, Brejea}*

Agronomie montană primară – formă incipientă de abordare holistică a științei agricole aplicată în arealul montan.

• *Cele mai vechi scrieri cu referire specifică la agronomia montană sunt date în anii 1911-1922, în Noua Zeelandă. Cercetătorul Leonard Cockayne a fost fondatorul agronomiei montane, munca lui punând accent pe reîngrășarea terenurilor erodate din zona Otago. Cockayne a acordat atenție deosebită altitudinii și aspectului, precum și gamei de material vegetal și agronomic în introducerea semințelor și înființarea plantațiilor. (O'Connor, 1980) {Covaci B., Covaci M., Brejea}*

Primary mountain agronomy – early form of a holistic approach to agricultural science applied in the mountain area.

• *The earliest writings with specific reference to mountain agronomy are dated 1911-1922, in New Zealand. Researcher Leonard Cockayne was the founder of mountain agronomy, his work focusing on the rejuvenation of eroded land in the Otago area. Cockayne paid particular attention to altitude and aspect, as well as to the*

range of plant and agronomic material in introducing the seeds and establishing plantations. (O'Connor, 1980) {Covaci B., Covaci M., Brejea}

Agrosilvicultură montană – complex de sisteme și tehnologii de utilizare a terenurilor în care sunt folosite în mod deliberat atât specii de arbori, cât și culturile agricole și/sau animale. Implică o metodă agricolă care integrează plante erbacee și arboricole. (I16; I19) {Boboc}

Mountain agroforestry – complex of land use systems and technologies in which both tree species and agricultural and/or livestock crops are deliberately used. It involves an agricultural method that integrates herbaceous and arboreal plants. (I16; I19) {Boboc}

Agroturism montan – formă de valorificare a unor bunuri ce există și care pot fi utilizate în interesul agriculturii rurale sau urbane de munte și al societății, în general, reprezentate de peisajul natural montan și de peisajul agricol montan.

- *Acesta reprezintă latura cea mai interesantă referitoare la perspectiva economico-socială a turismului montan. Devine necesară înțelegerea exactă a faptului că, în montan, turismul poate dobândi perspective mult sporite de dezvoltare, condiționat de îmbinarea cu agrozootehnia, ca furnizoare de produse montane alimentare biologice, de folclor și variație multidirecțională, de la formele de alimentație la cele de agrement.* (Rey, 1985) {Rey, Covaci B., Constantin}

Mountain agrotourism – a form of valorization of assets that exist and can be used in the interest of rural or urban mountain agriculture and society in general, represented by the mountain natural landscape and the mountain agricultural landscape.

- *This represents the most interesting side of the socio-economic perspective of mountain tourism. It becomes necessary to accurately understand the fact that tourism in the mountains can acquire much greater prospects for development if it is combined with agro-zootechnics as a supplier of organic mountain food products, folklore and multi-directional variation, from food to leisure.* (Rey, 1985) {Rey, Covaci B., Constantin}

Agroturism în microferma montană – sistem de activități agroturistice în cadrul microfermei montane.

- *Microferma poate funcționa și agroturistic, fiind utilată pentru pregătirea specifică a elevilor. Microferma necesită dotarea în funcție de profil, urmând să realizeze și o producție industrială proprie, obiecte utile și de artizanat, în acord cu necesitățile de pregătire profesională. În plus, va putea fi prevăzut și un atelier pentru industrializarea și conservarea produselor agricole, materia primă fiind furnizată din producția proprie. Producția de lapte a microfermei, producția agricolă, se valorifică prin turism local, iar plusul de producție se preia de unitățile contractante.* (Rey, 1985) {Rey, Covaci B., Constantin}

Agrotourism in the mountain microfarm – system of agrotourism activities within the mountain microfarm.

- *The microfarm can also function as an agro-tourism centre, being equipped for the specific training of students. The microfarm needs to be equipped according to its profile, and will also carry out its own industrial production, useful objects and handicrafts, in accordance with the needs of professional training. In addition, a workshop for the industrialization and preservation of agricultural products can be provided, with the raw material being supplied from own production. The microfarm's milk production, agricultural production, is exploited through local tourism, and the surplus production is taken over by the contracting units.* (Rey, 1985) {Rey, Covaci B., Constantin}

Agroturism montan de tip național – sistem de turism montan cu accente agricole, organizat la nivel național.

- *În abordarea unei astfel de forme de evoluție, în intramontan, se poate porni de la considerentul necesității de rentabilizare a creșterii animalelor în gospodăriile montane, prin soluții care să cruțe bugetul statului de prea mari cheltuieli, una dintre aceste soluții devenind și agroturismul montan. În cadrul unui proces de organizare, într-o fază inițială apare, pe de o parte, necesitatea trezirii treptate a interesului populației din mediile industrializate, orășenești, pentru petrecerea parțială sau integrală a concediilor de odihnă, vacanțelor, în cadrul unor gospodării țărănești montane, a formării gustului pentru o astfel de alternativă, iar pe de altă parte, necesitatea unor perspective adecvate în gospodăriile agreate, care să trezească interesul agricultorilor.* (Rey, 1985) {Rey, Covaci B., Constantin}

National type mountain agrotourism – a nationally organised system of mountain tourism with agricultural highlights.

- *In the approach to such a form of intra-mountain evolution, one can start from the consideration of the need to make livestock farming in mountain farms profitable, through solutions that spare the state budget from excessive expenditure, one of these solutions being mountain agrotourism. In the framework of an organization process, in an initial phase, on the one hand, there is the need to gradually awaken the interest of the population from industrialized, urban environments, to spend part or all of their vacations, holidays, in mountain farms, and to develop a taste for such an alternative, and on the other hand, the need for suitable prospects in approved farms, which would arouse the interest of the farmers.* (Rey, 1985) {Rey, Covaci B., Constantin}

Agroturism rural montan – turism dezvoltat în zona rurală montană și care este corelat cu activitatea agricolă.

- *În zonele de munte ce întrunesc condițiile necesare, turismul, în forme organizate și îmbinat cu agricultura montană, poate deveni o soluție complementară, de sprijinire directă a dezvoltării agriculturii,*

creșterii animalelor, cu efecte pozitive atât de natură economică, cât și pe plan social. Rolul pe care agroturismul montan l-ar putea juca, în perspectivă, cu eforturile de organizare presupuse, se întrezărește a fi deosebit de complex, contribuțiile principale vizând edificarea unui proces evolutiv general favorabil: - sporirea calității vieții, a educației igienico-sanitare și comportamentale a populației; - permanenta folosire rațională, completă, a terenurilor agricole și activităților industriale din sfera serviciilor; - înviorarea vieții sociale a satelor de munte și oferirea astfel a unor condiții mai atractive de viață etc. (Rey, 1985) {Rey, Covaci B., Constantin}

Rural mountain agrotourism – tourism developed in the mountainous countryside and linked to agricultural activity.

- *In mountain areas that meet the necessary conditions, tourism, in organized forms and combined with mountain agriculture, can become a complementary solution, directly supporting the development of agriculture and livestock farming, with positive economic and social effects. The role that mountain agrotourism could play in the future, with the organizational efforts involved, is likely to be particularly complex, with the main contributions aimed at building up a favourable overall development process: - improving the quality of life, health and hygiene and behavioral education of the population; - permanent rational and complete use of agricultural land and industrial activities in the service sector; - revitalizing the social life in mountain villages and thus offering more attractive living conditions, etc. (Rey, 1985) {Rey, Covaci B., Constantin}*

Agrozootehnie montană – sistem agricol referitor la zootehnia montană care presupune modernizarea continuă a unei agrozootehnii aflată în situație tradițională.

- *Aceasta se poate referi la câteva obiective, ce pot fi considerate esențiale, datorită efectului direct productiv: - introducerea în gospodării (locuințe și adăposturi de animale) a apei curente și instalațiilor electrice; - utilizarea întregii rezerve de îngrășăminte naturale organice, prin amenajarea platformelor de bălegar și a micilor bazine de colectare pentru dejecțiile lichide; - introducerea unor unelte de mică mecanizare; - înlocuirea definitivă, din practica agricolă montană, a metodei conservării fânurilor în clăi descoperite, prin sistemul fânurilor mici, plasate pe fânețe; - sporirea compoziției floristice a fânețelor în leguminoase, mai ales prin trifoiuri și, de preferință, din soiuri adaptate local. (Rey, 1985) {Rey, Covaci B., Constantin}*

Mountain animal husbandry – agricultural system for mountain livestock farming, which involves the continuous modernization of a traditional agro-livestock farming.

- *This can refer to several objectives, which can be considered essential, due to their direct productive effect: - the introduction of running water and electrical installations in farms (housing and animal shelters); - the use of the entire supply of natural organic fertilizers, by setting up manure platforms and small collection basins for liquid manure; - the introduction of small mechanized tools; - the replacement, for good, from the mountain agricultural practice, of the method of preserving hay in uncovered haystacks, with a system of small haylofts placed on haystacks; - increasing the composition of the meadows' flora in leguminous plants, especially through clovers, preferably of locally adapted varieties. (Rey, 1985) {Rey, Covaci B., Constantin}*

Aliment funcțional montan – produs alimentar cu funcții nutriționale și dietetice superioare, cu rol benefic asupra sănătății umane, având uneori efecte profilactice sau vindecătoare. (I35) {Covaci B., Covaci M.}

Functional mountain food – food product with superior nutritional and dietary functions, with a beneficial role on human health, sometimes having prophylactic or curative effects. (I35) {Covaci B., Covaci M.}

Alocare resurse montane – centrarea resurselor montane pe priorități de investiții specifice montane.

- *În pofida unei relative neglijări în comparație cu zonele de joasă altitudine, în unele arii montane s-au primit investiții publice considerabile în ultimele două-trei decenii. În acest caz, beneficiile investițiilor privind impactul dezvoltării nu sunt nici uniforme și nici foarte încurajatoare. Acest fapt este valabil, mai ales, în cazul investițiilor din sectorul public, inclusiv al subvențiilor. Lipsa de uniformizare a capitalurilor se datorează parțial insuficienței investițiilor în raport cu amploarea cerințelor și modelelor de alocare a resurselor. (Covaci B.-coord., 2022) {Covaci B., Covaci M., Constantin, Brejea}*

Allocation of mountain resources – centering mountain resources on specific mountain investment priorities.

- *Despite relative neglect compared to low-altitude areas, some mountain areas have received considerable public investment over the last two to three decades. In this case, the benefits of development impact investments are neither uniform nor very encouraging. This is especially true for public sector investments, including subsidies. The lack of capital uniformity is partly due to insufficient investment relative to the scale of requirements and patterns of resource allocation. (Covaci B.-coord., 2022) {Covaci B., Covaci M., Constantin, Brejea}*

Alpinism victorian – ascensiune montană în perioada victoriană, fiind prima formă de alpinism cu scop recreativ întâlnită în literatura de specialitate.

- *Alpinismul s-a bucurat de o mare amploare în toată Europa, în așa măsură încât cluburi alpine au fost înființate în multe capitale și orașe în a doua jumătate a secolului al 19-lea. Primul club alpin a fost inaugurat la Londra în 1857 și a reunit numeroși aristocrați și burghezi anglo-saxoni pasionați de Alpi. Călători, oameni*

de știință, geologi și exploratori – toți au făcut schimb de informații, experiențe și, bineînțeles, de idei despre practica în sine a alpinismului. (Arnoldi, 2007) {Covaci B., Covaci M., Constantin, Brejea}

Victorian mountaineering – mountain climbing in the Victorian period, being the first form of recreational mountaineering encountered in specialized literature.

- *Alpinism enjoyed great popularity throughout Europe, to such an extent that Alpine clubs were established in many capitals and cities in the second half of the 19th century. The first Alpine club was inaugurated in London in 1857 and brought together numerous Anglo-Saxon aristocrats and bourgeois with a passion for the Alps. Travelers, scientists, geologists and explorers – they all exchanged information, experiences and, of course, ideas about the practice of mountaineering itself.* (Arnoldi, 2007) {Covaci B., Covaci M., Constantin, Brejea}

Alternative social-montane – forme posibile de alegere între rural și urban, cel din urmă câștigând în fața ruralului montan.

- *In general, oamenii pleacă de la rău spre bine, de la mai puțin bine spre un „mai bine”, iar pentru ei industria și orașul au însemnat tocmai acest „mai bine”. În consecință, mulți dintre agricultorii munteni, mai ales tinerii, n-au ezitat în momentul în care a apărut alternativa urbană. O alternativă care lipsise timp de secole, dar care are totuși două fațete. Privită prin prisma intereselor subiective ale indivizilor, alternativa a fost un nesperat bine, socialmente o rezolvare. Privită prin prisma intereselor globale ale societății, alternativa a reprezentat ceva bun pentru industrie și rău pentru agricultura montană. S-a constatat că este extrem de greu de adus persoane din urban (din rândul orașenilor) sau dintre agricultorii de câmpie în ruralul montan, unde este nevoie de populații cu caracteristici biologice specifice pentru montan.* (Covaci B.-coord., 2022) {Covaci B., Covaci M., Constantin, Brejea}

Socio-mountain alternatives – possible forms of choice between rural and urban, the latter winning out over the mountainous countryside.

- *In general, people move from bad to good, from less good to a “better”, and for them industry and the city meant precisely this “better”. Consequently, many of the mountain farmers, especially the young ones, did not hesitate when the urban alternative appeared. An alternative that had been missing for centuries, but which nevertheless has two facets. Seen through the prism of the subjective interests of individuals, the alternative was an un hoped-for good, socially a solution. Viewed through the lens of society's overall interests, the alternative represented something good for industry and bad for mountain farming. It was found to be extremely difficult to bring people from the urban (from among the townspeople) or from the lowland farmers to the mountain countryside, where there is a need for populations with specific biological characteristics for the mountains.* (Covaci B.-coord., 2022) {Covaci B., Covaci M., Constantin, Brejea}

Alternative de investiții montane – variante de finanțare externă sau internă pentru mediul montan.

- *Datorită specificului montan, impactul locativ al diferitelor decizii de investiții este probabil să fie destul de diferit. Factorii de locație influențează tipul și scara investiției. Investițiile sunt influențate și de specificitățile montane individuale sau combinate. De exemplu, drumurile care trec prin zone fragile au costuri uriașe de întreținere ulterioară. Diversitatea face imperativă dezvoltarea programelor zonelor montane care ar trebui să aibă la bază tehnologii îmbunătățite considerabil pentru a avea un impact benefic asupra diferitelor grupuri locale sau de vizitatori.* (Covaci B.-coord., 2022) {Covaci B., Covaci M., Brejea}

Mountain investment alternatives – external or internal funding options for the mountain environment.

- *Due to the specificity of mountain areas, the housing impact of different investment decisions is likely to be quite different. Location factors influence the type and scale of investment. Investments are also influenced by individual or combined mountain specificities. For example, roads that pass through fragile areas have huge subsequent maintenance costs. Diversity makes it imperative to develop mountain area programs which should be based on considerably improved technologies to have a beneficial impact on different local or visitor groups.* (Covaci B.-coord., 2022) {Covaci B., Covaci M., Brejea}

Ambalare lactate montane – formă potrivită de ambalare la care pot fi folosite cartoanele de un litru, pentru laptele de consum și produsele fermentate.

- *Pentru unt ambalajele staniolate sunt satisfăcătoare (se au în vedere unele necesități ce privesc durata de conservabilitate și distanțele mai mari de parcurs). Ambalarea și sterilizarea laptelui în formele propuse necesită cartoanele și mașinile de ambalat, respectiv pentru sterilizat, cunoscute pe piața mondială și în țară, industria laptelui putând propune și alte soluții. Ambalajul trebuie să răspundă atât unei foarte bune condiții de asigurare a salubrității produsului cât și celei de „specificitate”, în sensul de a se deosebi radical de formele de ambalare obișnuite.* (Rey, 1985) {Rey, Covaci B., Constantin}

Mountain dairy packaging – a suitable form of packaging in which one-litre cartons can be used for drinking milk and fermented products.

- *For butter, tin foiled packaging is satisfactory (taking into consideration some needs regarding shelf life and longer distances). The packaging and sterilization of milk in the proposed forms requires the cartons and the packaging and sterilization machines, known on the world market and in the country, although the milk industry can also propose other solutions. The packaging must meet both very high standards of product*

hygiene and “specificity”, in the sense of being radically different from the usual forms of packaging. (Rey, 1985) {Rey, Covaci B., Constantin}

Ameliorare montană – îmbunătățirea condițiilor din zona montană, în special pe fondul modernizării montane.

- *Practic, această formă de stimulare în ameliorarea montană ar putea lua aspectul unor „beneficii”, acordate la unitate de produs, în funcție de volumul producție de lapte și carne realizate și puse în circuitul industriei alimentare, respectiv de asigurare a unor condiții îmbunătățite de igienă, în acest mod putându-se influența și grăbirea procesului de ameliorare a raselor și a modernizării. (Rey, 1985) {Rey, Covaci B., Constantin}*

Mountain improvement – improving conditions in the mountain area, especially against the background of mountain modernization.

- *In practice, this form of incentive in mountain improvement could take the form of “benefits”, granted per product unit, depending on the volume of milk and meat production made and placed in the food industry circuit, respectively ensuring improved hygiene conditions, being able to influence and speed up the process of breeding and modernization in this way. (Rey, 1985) {Rey, Covaci B., Constantin}*

Metodă de acțiune în ameliorarea șeptelului montan – modalitate de lucru în procesul de ameliorare la animale.

- *Avându-se în vedere că durata unui proces de ameliorare, pentru atingerea obiectivelor enunțate, cu metodele actuale, ar necesita o perioadă prea îndelungată de timp (circa 50 de ani) și cu rezultate destul de incerte, se încearcă detașarea câtorva posibilități de lucru îmbunătățite, abordabile ulterior stabilirii rasei sau raselor ce vor face obiectul extinderii și ameliorării în zona montană în cauză (microzonal). (Rey, 1985) {Rey, Covaci B., Constantin}*

Action method in the improvement of mountain livestock - way of working in the improvement process in livestock breeding.

- *Considering that the duration of a breeding process, in order to achieve the stated objectives, with the current methods, would require too long a period of time (about 50 years) and with rather uncertain results, an attempt is being made to identify some improved working possibilities, approachable after establishing the breed or breeds that will be the subject of expansion and improvement in the mountain area in question (micro-area). (Rey, 1985) {Rey, Covaci B., Constantin}*

Amenajament pastoral – cuprinde un set de lucrări complexe privind modul de valorificare și producție al pajiștilor permanente, pentru o perioadă lungă de timp, după care se conduce întregul proces de exploatare al fondului pastoral. {Aionesă}

Pastoral arrangement – comprises a set of complex works on how to exploit and produce the permanent grassland over a long period of time, after which the whole process of exploitation of the pastoral fund is conducted. {Aionesă}

Amenajare agroturistică a microzonei montane – organizarea unei microzone cu spații și utilități agroturistice.

- *Prin microzonă se înțelege un grup care cuprinde câteva localități sau, mai inspirat, o stațiune balneoclimaterică cu perimetrul rural înconjurător - pentru o dezvoltare mai intensivă presupune realizarea și a unor obiective de interes deosebit pentru mișcarea turistică. Specialiștii montani sunt preocupați însă nu numai de rezultanta economică ci, în egală măsură, de latura educativă, astfel ca de un obiectiv creat să corespundă sub aspect productiv și instructiv-educativ. Este de la sine înțeles că realizarea unor obiective în scop productiv-educativ în munți necesită investiții, dimensiunile, accentele, nivelul detaliilor fiind dependente direct de posibilitățile materiale existente la un moment dat. (Rey, 1985) {Rey, Covaci B., Constantin}*

Agrotourism development of the mountain micro-area – organization of a micro-area with agrotourism spaces and utilities.

- *A micro-area is understood to be a group that includes several localities or, more inspiringly, a spa resort with the surrounding rural countryside - for a more intensive development, it is also necessary to create some objectives of particular interest to the tourist movement. However, the mountain specialists are concerned not only with the economic outcome but also with the educational aspect, so that an objective that has been created corresponds in the productive and instructive-educational aspect. It goes without saying that the creation of productive-educational objectives in the mountains requires investments, the size, emphasis and level of detail being directly dependent on the material possibilities available at a given time. (Rey, 1985) {Rey, Covaci B., Constantin}*

Amenajare teritorială montană – planificarea și organizarea spațiului din zonele montane pentru a asigura utilizarea lor în mod sustenabil și eficient, având ca scop protejarea și conservarea resurselor naturale și culturale ale sistemelor teritoriale montane, precum și promovarea unei dezvoltări economice și sociale durabile în aceste zone.